

بررسی دیوار نوشته‌های دوران انقلاب

تحلیل و نگارش: مهدی محسنیان راد*

● اشاره:

مقدمه

از تابستان سال ۱۳۵۷، دیوار شهرها و حتی روستاهای ایران نقش وسایل ارتباط جمعی سنتی را ایفا کرد و هزاران شعار با قلم مو، رنگ، اسپری، ماژیک، گچ، ذغال، مداد و خودکار و حتی خون بر آنها نقش بست. چرا که مردم به وسایل ارتباط جمعی مدرن برای رسیدن به قصد و نیت خود، دسترسی نداشتند.

شاید با اطمینان بتوان گفت که در تمام طول تاریخ این کشور، هرگز در چنین سطح وسیعی و با چنین حجمی، دیوارها جایی برای پیام دادن به مردم نشده بود. در آن سال دیوارهای ساختمانها، کیوسکهای تلفن، درو تابلوی مغازه‌ها و حتی تابلوهای راهنمایی و رانندگی، جاهای ثابتی بود که به وسیله مردم روی آنها پیام نوشته می‌شد. گاهی نیز شعارها روی وسایل نقلیه و حتی آمبولانسها نیز نقش می‌بست.

در ایران استفاده از دیوارها برای پیام‌دهی به صورت «برده‌داری» ریشه کهن دارد. در تاریخ معاصر نیز نگارش شعار بر دیوارها (نه شعارها و جمله‌های تبلیغاتی برای فروش کالا) در سالهای ۱۳۳۲ و ۱۳۴۲ صورت گرفت و لسی همان‌طور که گفته شد هیچ وقت چون سال ۱۳۵۷ دیوارها این چنین انبوه از نوشته نبود. علت این امر را می‌توان بی‌لا بودن نسبت باسوادان بویژه در شهرها، افزایش جمعیت و مهمتر از آن مشارکت همه مردم در این امر دانست. علاوه بر این عوامل اصلی، عوامل فرعی دیگری مانند وجود رنگهای اسپری که به سرعت، با کمترین ابزار و آثار بعدی بر روی

تحقیق درباره دیوار نوشته‌های دوران انقلاب، در بحبویه نیمه دوم سال ۱۳۵۷، به سرپرستی مهدی محسنیان راد و با همکاری دانشجویان دانشکده علوم ارتباطات اجتماعی در تهران آغاز شد.

کار نمونه برداری به وسیله کورش میرفخرایی، رضا شهاب، مهرداد آگاه، مهراندخت محمدپور، ملیحه معنوی اصفهانی، کاظم بیارجمندی و مهدی محسنیان راد از اوایل آذر شروع شد و تا اواسط بهمن ادامه داشت و نمونه برداران پس از طی ۴۰ کیلومتر از خیابانهای اصلی تهران- به صورت تیمی و فردی اقدام به ضبط دیوار نوشته‌ها با ذکر نوع نگارش (قلم مو، اسپری، ماژیک، شابلون، گچ و ذغال و...)، رنگ آنها، نام خیابان محل نمونه برداری و اندازه شعار به متر، کردند. نتیجه این عملیات ثبت و استخراج مشخصات کامل ۱۰۷۷ دیوار نوشته در طول مسیر مورد بررسی بود.

تفکیک و دسته‌بندی دیوار نوشته‌ها و محاسبه‌های اولیه در سال ۱۳۵۸ به وسیله عده دیگری از دانشجویان: میترا فلک یاور وژیلا کشاورز رهبر صورت گرفت و به دنبال آن کارفیش برداری و تهیه اطلاعات خام و تجزیه آنها توسط کارکنان مرکز تحقیقات دانشکده: هوشنگ عباسزاده، شهلا اردلان، شهلا خردمند و نافه واعظپور در سال ۱۳۵۹ به انجام رسید. حاصل این بررسی و تحقیق، مقالای است که پیشرو دارید.

دستها، قابل استفاده بود، در این امر می‌توانست تأثیر داشته باشد.

میزان توجه مردم به دیوار نوشته‌ها نیز در سال ۱۳۵۷ بسیار بود. حتی دیده می‌شد که مردم آنچه را که بر روی دیوارها خوانده بودند، برای یکدیگر نقل می‌کردند.

در کنار این نوشته‌ها، عکسهای زیادی نیز به چشم می‌خورد که به کمک رنگ اسپری و شابلونهای آهنی، تخته‌ای و مقوایی بر روی دیوارها ترسیم می‌شد.

هر چه طول شعارها بیشتر بود افراد از فاصله بیشتری می‌توانستند آن را بخوانند، شعارهایی که با قلم مو نوشته می‌شد پررنگتر و در نتیجه خواناتر از شعارهای اسپری بود. برخی از این شعارها به وسیله سازمانها نوشته می‌شد و تعدادی نیز به وسیله توده مردم غلطهای املائی و انشایی نیز در میان آنها دیده می‌شد.

به گنجینه
 شاه علی محمد
 شاه ایران
 در تبریک

خبر:

- به گفته [راديو] بی بی سی. نخست وزیر استعفا داد.
 - پادگان عشرت آباد خلع سلاح شد.
 - میدان ۲۵ شهریور ۳۰ نفر کشته و هزار نفر زخمی [داشت].
 - ساعت ۹ دیشب ۳۷ نفر از کارگران راه آهن را گرفتند.
 - ۱۶۰ همافر تیرباران شدند.

- کلانتریها توسط نیروی هوایی و پیروان امام خمینی وبا یاری سازمان مجاهدین خلق ایران فتح شد.
 - از هاری مرد.

اطلاعیه:

- رفتن شاه یک توطئه سیاسی است. منتظر دستور رهبر خود باشید تا حادثه ۲۸ مرداد تکرار نشود.
 - اجتماعات پراکنده تشکیل دهید و از جمع شدن در یک محل خودداری فرمایید.
 - ۵۷/۱۰/۱، دانشگاه صنعتی، اجتماع کارگران اخراجی.

تفسیر:

- آمریکا از ویتنام که منابعی نداشت، دست برداشت چه رسد به ایران با اینهمه منابع، پس راهی بجز اسلحه نیست.
 - این مبارزات، پشتوانه اش نه کمونیست است نه امپریالیسم، بلکه خون شهیدان است.
 - تفرقه تنها سلاحی است که برای امپریالیسم مانده، وحدت و پیکار ما ضامن پیروزی است.

- مبارزه مسلحانه، بعلاوه مبارزه سیاسی مساوی است با پیروزی.

- رادیو، تلویزیون و مطبوعات باید تربیون آزاد برای همه گروهها، دستها، احزاب و سازمانها باشد، نه در انحصار جامعه ای بخصوص.
نوشته های ادبی:

- از دریای خون خواهیم گذشت تا به آزادی برسیم.
 - قانون، اراده توده هاست.
 - اعتصاب، مدرسه انقلاب.
 - پرواز را به خاطر بسپار، پرندۀ مردنی است.

شعر:

- یا ما سر خصم [را] کوبیم به سنگ
 یا او سر ما بدمدار سازد آونگ
 القصه در این زمانه پر نیرنگ
 یک کشته به نام به که صدزنده به ننگ.
 نه شاه می خواوم نه شاپور
 مرگ بر این دو مزدور
 ارتش تو مال مای
 نه مال آمریکایی.
 ترس، نفاق، اختلاف
 آفت هراقلاب.

- وای اگر خمینی حکم جهادم دهد
 توپ و مسلسل نتواند که جوابم دهد.
 تا آخرین نفر تا آخرین نفس
 بشکنیم دیوار این قفس.

طنز:

- قولوا مرگ بر شاه تفلحوا.
 - مرگ موهبتی است الهی که از طرف مردم به شاه تفویض می شود.
 - شاه در کیش است و بزودی مات می شود.
 - کوروش بیدارشو که شاه....

اگر چه عنوان وسیله ارتباط جمعی سنتی را به این دیوار نوشته ها دادیم، ولی این مجموعه چه از نظر تعداد گیرندگان پیام و چه از نظر محتوا چندان تفاوتی نیز با وسایل ارتباط جمعی مدرن مانند مجله یا روزنامه نداشت. در این مجموعه نوشته ها، خبر، اطلاعیه، تفسیر،

نوشته های ادبی، شعر، طنز، کاریکاتور و عکس نیز به چشم می خورد. سانسور نیز گه گاه از طریق مأموران حکومت نظامی بر روی آن اعمال می شد و آنها دیوار نوشته ها را با رنگ پاک می کردند. اعتراض بر این سانسور نیز از طریق نوشتن شعارهای «ننگ با رنگ پاک نمی شود» در همان محلها به وسیله مردم

اعلام می شد. گفتیم که این دیوار نوشته ها مجموعه ای از خبر، اطلاعیه، تفسیر و.... بود. نگاهی به نمونه های زیر، تأیید کننده این مطلب است.

شعر طنزگونه:

- پسر رضا کچل
- کارشاه تمام شده
قانون اساسی
این است شعار ملت

بدجوری افتاده توهجمل.
کیسه کش حمام شده.
خرتوخر سیاسی.
اسهال گرفته دولت.

شعارهای دیواری سال ۱۳۵۷ را، پس از دو سال، دیگر نمی‌توان در خیابانهای بزرگ شهرها دید. تعداد زیادی از آنها روز ۲۵ اسفند ۱۳۵۷، به‌دنبال درخواست مسئولان دولتی در پاکسازی دیوارهای شهر، به‌وسیلهٔ مردم پاک شد. بعد از آن به‌هنگام برگزاری انتخابات مجلس خبرگان، مجلس شورا و انتخابات ریاست جمهوری، بر روی مانده‌های این شعارها نیز شعارهای جدیدی نقش بست. بعدها، طی دو سال گذشته، گروههای سیاسی اختلافات خود را به‌شدت روی دیوارها کشاندند آنچنان که در اغلب موارد هر گروه شعار گروه قبلی را با رنگ پاک می‌کرد و شعار جدیدی روی آن می‌نوشت. از اوایل سال ۱۳۵۹ نیز پدیدهٔ جدیدی روی دیوارها شکل گرفت، به‌این ترتیب که در برخی از نقاط شهر، دیوارهای محلو از شعارهای کهنه، کاملاً رنگ‌آمیزی شده و روی

زمینهٔ تمیز و یکدستی که به‌دست می‌آمد شعارهایی با خط خوش و گاهی با تصویر چند رنگ ترسیم می‌شد.

● نتایج اصلی بررسی

الف- دیوار نوشته‌ها، تقریباً حالتی کلی از ارائهٔ خوب و بد یا همان داستان قدیمی فرشته و شیطان یا اهورمزدا و اهریمن و... را داشت. اگر شاه بد بود، امام خوب، اگر بختیار بد، بازرگان خوب، اگر آمریکا و شوروی بد، فلسطین و اریتره خوب. اگر ساواک بد، شهید خوب و... به این ترتیب ۸۳/۶ درصد دیوار نوشته‌های تهران به این شعارهای خوب و بد و موافق و مخالف اختصاص داشت (۶/۴ درصد بقیهٔ شعارها را دیوار نوشته‌های مربوط به اتحاد و تفرقه، آزادی و پیروزی و غیره تشکیل می‌داد. اگر چه این گروه از شعارها نیز کم و بیش دارای برخی جهت‌گیریهای موافق و مخالف بود، اما چون این جهت‌گیریها زیاد مشخص نبود در این دسته‌بندی مجزا شناخته شد).

تعداد شعارهای موافق ۴۷۹ و شعارهای مخالف ۴۲۱ بود که نسبت آنها در کل شعارها برای شعارهای موافق ۴۴/۴ درصد و شعارهای

مخالف ۳۹/۲ درصد می‌باشد. در مجموع، تفاوت معنی‌داری بین نسبت شعارهای موافق و نسبت شعارهای مخالف دیده نمی‌شود. اما در مقایسه نسبت شعارهای مخالف شاه و شعارهای موافق امام، می‌توان گفت که نسبت شعارهای مخالف شاه بیش از نسبت شعارهای موافق امام بوده است.

ب- ۲۳/۷ درصد دیوار نوشته‌های تهران دربارهٔ شاه و خانوادهٔ پهلوی و رژیم شاهنشاهی، ۱۳/۶ درصد دربارهٔ امام، ۹/۶ درصد دربارهٔ بختیار و بازرگان و دیگران، ۱۱/۴ درصد علیه ساواک، چماقداران، قانون اساسی، ارتش و کشورها و رژیمهای دیگر، ۲۵/۲ درصد موافق و در تأیید اسلام، حکومت اسلامی، شهدا، چریکهای فدایی خلق، مجاهدین خلق، حزب توده، سایر احزاب، ارتش و سایر کشورها و رژیمهای دیگر، ۱۰/۶ درصد خطاب به مردم دربارهٔ تفرقه و اتحاد، مسلح شدن، کودتا، کارگران و اعتصاب، آزادی و پیروزی و بانوان بوده و ۵/۸ درصد بقیه به سایر مضمونها اختصاص داشته است. در جدول شماره ۱ تعداد، طول و نسبتهای هریک از چهار گروه مضمونهای اصلی نشان داده شده است.

بیت

جدول شماره ۱

مضمون شعارها	تعداد	درصد	طول مجموع	میانگین
۱- شاه و خانواده	۲۵۵	۲۳٪	۶۱۱/۲۵	۱۸۰ متر
۲- پهلوی و پادشاهی ۳- امام	۱۴۷	۱۳٪	۳۴۰/۲	۲۳۱ متر
۴- بختیار، بازارگان و دیگران	۱۰۳	۹٪	۲۴۰/۲۵	۲۳۴ متر
۱- تأیید اسلام و حکومت اسلامی، شهادر...	۲۲۲	۲۰٪	۸۶۱/۱۲	۳۷۷ متر
۲- ملیت، سوادک، چاققاران و...	۱۲۳	۱۱٪	۲۹۲/۲۵	۲۳۸ متر
۱- خطاب به مردم	۱۱۵	۱۰٪	۳۱۹/۸	۲۷۸ متر
۱- اختراعه	۶۲	۵٪	۱۷۸/۲۵	۲۸۷ متر
جمع	۱۰۷۷	۱۰۰ درصد	۳۶۹۵/۶۲	۲/۵۰۳ متر

شعارهای «مرگ بر شاه» متفاوت و بین ۴ متر تا ۲۰ سانتی متر در تغییر بوده است. در ضمن، میانگین طول شعارهای مربوط به آمدن امام بیش از طول شعارهای رفتن شاه بوده است.

مرگ بر شاه

۵- ۴۸/۷ درصد از دیوار نوشته‌ها با اسپری، ۲۰/۴ درصد با قلم مو، ۱۲/۱ درصد با ماژیک، ۱۰/۹ درصد با ذغال و گچ، ۳/۹ درصد با شابلون و ۳/۹ درصد با سایر وسایل (خودکار، مداد و...) نوشته شده بود.

این نسبتها از این نظر اهمیت دارد که وسیله نگارش شعارها تا حدودی می‌تواند تابع محتوای شعارها باشد. علت اینکه نیمی از دیوار نوشته‌ها با رنگ اسپری بود، می‌تواند ناشی از ویژگیهای استفاده از این وسیله باشد.

مهمترین ویژگی رنگ اسپری، سرعت عمل در نگارش شعار بویژه شعارهای طولانی و بلند است. حمل و نقل آن بسیار ساده‌تر از قوطی رنگ و قلم مو و شابلون است و استفاده از آن خیلی کمتر از قلم مو می‌تواند آثاری روی دست یا لباس باقی بگذارد. پنهان کردن آن نیز بسیار ساده‌تر از قوطی رنگ و قلم مو است. روی هر سطحی حتی سطوح صیقل نشده (مانند آجرهای بند گچی شده) قابل استفاده است و در مقایسه با ذغال و گچ و مداد و خودکار آثار آن را از روی دیوار نمی‌توان پاک کرد.

شاید تنها ویژگی منفی آن در نگارش چنین دیوار نوشته‌هایی، احتمالاً صدای کمی است که به هنگام استفاده از آن ایجاد می‌شود. قلم مو و رنگ در مقایسه با اسپری همان طور که در بالا گفته شد، دارای اشکالاتی است. اما امتیاز آن پررنگ بودن دیوار نوشته‌هاست.

ماژیک همان ویژگیهای اسپری را دارد. بجز آنکه نگارش آن صدایی ایجاد نمی‌کند، ولی از آن نمی‌توان برای شعارهای طولانی و بلند بر روی هر سطحی استفاده کرد، و کلمات نیز بسیار نازکتر از اسپری و قلم مو نوشته می‌شود. ذغال و گچ بیش از هر وسیله دیگری در دسترس مردم بوده و کمترین هزینه را نیز داشته، اما براحتی پاک می‌شود است. اگرچه برای به کار بردن شابلون نیز باید از اسپری استفاده کرد، ولی تهیه شابلون تخصصی‌تر و حمل و نقل آن دشوارتر است. علاوه بر آن برای استفاده از شابلون، اغلب به بیش از یک نفر نیاز است. مهمترین امتیاز شابلون، چاپ سریع تصویرها روی دیوار است.

در جدول شماره ۲ نوع نگارش شعارهای موافق و مخالف دسته‌بندی شده است. گفتنی است شعارهایی که علیه شخص یا موضوعی بوده، بیش از شعارهایی که موافق موضوع یا شخصی بوده با ذغال و گچ نوشته شده است. همچنین، می‌توان گفت که شعارهایی که مردم با گچ و ذغال علیه شاه

آن را به دو بخش تأیید امام و آمدن امام تقسیم کنیم، میانگین طول شعارهای مربوط به تأیید امام ۱/۹۵ متر و طول شعارهای مربوط به آمدن امام به ایران، ۴/۴۷ متر خواهد بود.

از نظر میانگین طول شعارها، پس از شعارهای مربوط به اسلام و حکومت اسلامی، شعارهای مربوط به مسلح شدن مردم (۳/۵۸ متر)، کارگران و اعصاب (۳/۳۲ متر) قرار داشت.

قبلاً گفته شد که شعارها به دو گروه خوب و بد، موافق و مخالف تقسیم می‌شود. در این مورد فرضیه‌ای مورد آزمون قرار گرفت که آیا طول شعارهایی که حاوی موافقت و تأیید مردم باشخص یا موضوعی بوده، چه تفاوتی با طول شعارهایی که مردم با آن مخالف بوده‌اند، داشته است. در این باره می‌توان گفت که میانگین اندازه شعارهایی که حاوی موافقت مردم باشخص یا موضوعی بوده، بیشتر از میانگین اندازه شعارهایی بوده که مردم با آن مخالف بوده‌اند.

با توجه به اینکه ۱۸/۶ درصد از کل شعارها را، شعارهای علیه شاه تشکیل می‌داد، جمله «مرگ بر شاه» بیش از هر شعار دیگری در تهران دیده می‌شد. (از یک هزار و هفتاد و هفت شعار ثبت شده در نمونه مورد بررسی، ۷۱ شعار عیناً جمله «مرگ بر شاه» بوده است)

با بررسی که به عمل آمد از یک سو مشخص شد که در مقابل ۷۱ شعار «مرگ بر شاه» ۵۹ شعار «درد بر خمینی» بوده که این شعار نیز دقیقاً از سه کلمه تشکیل شده است و از سوی دیگر در بررسی جزئیات مشخص شد که اندازه

در مقایسه تعداد شعارهای مضمونهای مختلف، فرضیه‌های زیر، آزمون شد و این نتایج به دست آمد:

- تعداد شعارهای علیه بختیار بیش از شعارهای موافق بازارگان بوده است.
- تعداد شعارهای علیه آمریکا و امپریالیسم بیش از شعارهای علیه شوروی و کمونیست بوده است

- تعداد شعارهای علیه آمریکا، شوروی و... بیش از شعارهای موافق فلسطین، اریتره و... بوده است.

- تعداد شعارهای سازمان چریکهای فدایی خلق تقریباً مشابه تعداد شعارهای سازمان مجاهدین خلق بوده است.

- تعداد شعارهای سازمان چریکهای فدایی خلق و یا مجاهدین خلق بیش از تعداد شعارهای حزب توده بوده است.

- اگر شعارهای مربوط به اسلام و جمهوری اسلامی را به عنوان شعارهای «حزب‌الله» فرض کنیم، می‌توان گفت که تعداد شعارهای حزب الله بیش از احزاب دیگر بوده است.

- تعداد شعارهای علیه ارتش، کمتر از تعداد شعارهای موافق ارتش بوده است.

ج- طول شعارها از ۲۰ سانتی‌متر شروع و تا ۳۰ متر ختم می‌شود. طول مجموع یک هزار و هفتاد و هفت شعار، ۲۶۹۶/۶۲ متر و میانگین آن ۲/۵ متر بود. طول شعارهای مربوط به اسلام و حکومت اسلامی با میانگین ۴/۲۸ متر، بیش از طول سایر شعارها بود. (میانگین طول شعارهای مربوط به امام ۲/۳۱ متر بود که اگر

گرسبزه

جدول شماره ۲

نوع نگارش شعارها		شعارهای موافق		شعارهای مخالف	
تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
اسپری	۲۳۲	۴۸/۴	۱۹۸	۴۷	۴۳۰
قلممو	۱۰۲	۲۱/۳	۹۷	۱۸/۸	۱۸۱
شابلون	۳۶	۵/۴	۷	۱/۷	۳۳
ماژیک	۴۸	۱۰/۱	۵۳	۱۲/۶	۱۰۱
ذغال و گچ	۴۵	۹/۴	۶۸	۱۶/۱	۱۱۳
سایر	۳۶	۵/۴	۱۶	۳/۸	۴۲
جمع	۴۷۹	۱۰۰	۴۲۱	۱۰۰	۹۰۰

مورد بررسی ۶۶۵/۱ متر و میانگین آن ۱/۸۰ متر بوده است. از این مقدار ۳۸۲/۸ متر (با میانگین ۱/۹۱ متر) علیه آنان، ۵۱/۳ متر (با میانگین ۱/۳۵ متر) درباره رفتن شاه و ۳۱ متر (با میانگین ۱/۸۲ متر) در تأیید شاه است.

۱- علیه شاه، خاندان پهلوی و رژیم شاهنشاهی در خیابان سمیتری شعاری به طول ۱۲/۵ متر به رنگ سیاه نوشته شده به وسیله اسپری، بلندترین شعاری بود که علیه شاه در نمونه ثبت شد:

«ما به وسیله راهپیمایی و تظاهرات خود خر ۳۷ ساله ایران را بیرون می‌کنیم» بعد از آن سه شعار ۱۰ متری بود که دوتای آن در جاده آرامگاه (یادآوران) و یکی در خیابان شوش ثبت شد.

شعار خیابان شوش به رنگ سفید و با قلم مو نوشته شده بود: «تخلیه شاه با دست شاه» و شعارهای خیابان آرامگاه یکی به رنگ قرمز به صورت اسپری: «به هوش باشید شاه می‌خواهد با جلوگیری از نفت داخلی، مردم را ساکت کند» و دیگری نیز به صورت اسپری و به رنگ سیاه: «این شاه بدبخت، بیرون باید گردد، حکومت اسلامی ایجاد باید گردد».

کوتاهترین شعار نیز در شمیران به رنگ سفید و با گچ به طول ۲۰ سانتیمتر ثبت شد: شعار «مرگ برشاه» در مجموع در مناطق مورد بررسی ۲۰۰ شعار علیه شاه و نیز خاندان پهلوی و رژیم شاهنشاهی ثبت شد. مجموع طول این شعارها ۳۸۲/۸ متر و میانگین آن ۱/۹۱ متر بود.

۱۵۲ شعار از ۱۸۰ شعاری که علیه شاه ثبت شده دارای محتوای آرزوی مرگ شاه بود. (در ۸۶ شعار یا ۴۸ درصد شعارهای فوق، جمله «مرگ برشاه» وجود داشت).

در ۷۱ شعار انواع صفتها برای شاه ذکر شده بود. کلمه خائن بیشترین صفتی بود که به شیوه‌های مختلف در ۳۱ شعار به کار رفته بود. سایر صفتها عبارت بودند از: جنایتکار، خونخوار، جلاد، جانی، آدمکش، قانون‌شکن، وطن فروش، دیو، مزدور، آمریکایی، نوکر آمریکا، سگ زنجیری آمریکا، ننگ شاهان، ممد دماغ، ننگ ملت ایران، شاه سابق، پسر رضا کچل، پسر رضاگری، کثیف، احمق، بی‌شعور، نفت‌دزد، دزد، نامرد، خسر، شاف، ولدزنا، جاکش، مادر به خطا، الاغ‌گاری، بدبخت و آواره. علاوه بر این در سایر شعارها نیز که مستقیماً درباره شاه نبود، صفت‌های دیگری به شاه داده شده بود. این صفتها عبارت بود از: روح شیطان، دیو.

در ۲۰ شعاری که علیه خاندان پهلوی و رژیم شاهنشاهی به دست آمد، شعارها حاوی این صفات بود: کثیف، جنایتکار، خائن، ضد خلقی و سرچشمه فساد. ۴۲/۷ درصد از شعارهایی که علیه شاه و خاندان پهلوی و همچنین رژیم شاهنشاهی

نتیجه آزمایش نشان داد که بجز رنگ سبز و سیاه در مورد بقیه رنگها تفاوت معنی‌داری برای شعارهای موافق و مخالف دیده نشد. در مورد رنگ سبز با ۹۹/۹ درصد اطمینان می‌توان گفت که شعارهای موافق (مانند شعارهای مربوط به امام، بازرگان اسلام و.....) بیش از شعارهای مخالف به رنگ سبز نوشته شده است.

همچنین شعارهای مخالف (مانند شعارهای مربوط به شاه، بختیار، ساواک و.....) بیش از شعارهای موافق به رنگ سیاه نوشته شده است.

● درباره شاه و امام

الف- شاه
۲۳/۷ درصد از دیوار نوشته‌های تهران در سال ۱۳۵۷ (۲۵۵ دیوار نوشته) به طور مستقیم مربوط به شاه، خاندان پهلوی و رژیم شاهنشاهی بوده است.

از این تعداد ۲۰۰ شعار علیه آنان (۱۸/۶ درصد دیوار نوشته‌های تهران)، ۳۸ شعار درباره

جدول شماره ۳

محتوای شعار		شعارهای موافق		شعارهای مخالف	
رنگ	تعداد	درصد	تعداد	درصد	جمع
سیاه	۱۵۶	۳۲/۶	۱۸۱	۴۳	۳۳۷
قرمز	۱۴۵	۳۰/۳	۱۱۳	۲۶/۹	۲۵۸
آبی	۷۴	۱۵/۴	۵۳	۱۲/۶	۱۲۷
سبز	۵۲	۱۰/۹	۱۹	۴/۵	۷۱
سفید	۲۶	۵/۴	۳۱	۷/۳	۵۷
سایر	۲۶	۵/۴	۲۴	۵/۷	۵۰
جمع	۴۷۹	۱۰۰	۴۲۱	۱۰۰	۹۰۰

خارج شدن شاه از کشور (۳/۵ درصد دیوار نوشته‌ها) و ۱۷ شعار در تأیید شاه بوده است (۱/۶ درصد دیوار نوشته‌ها).

طول مجموع شعارهای مربوط به شاه، خاندان پهلوی و رژیم شاهنشاهی در نمونه‌های

نوشته‌اند، بیش از شعارهایی بوده که موافق امام نوشته‌اند.

ه- رنگ شعارها: ۳۶/۸ درصد از دیوار نوشته‌ها به رنگ سیاه، ۲۹/۱ درصد به رنگ قرمز، ۱۴/۴ درصد به رنگ آبی، ۸ درصد به رنگ سبز، ۵/۹ درصد به رنگ سفید، ۲/۳ درصد به رنگ نارنجی، ۱/۹ درصد به رنگ قهوه‌ای، ۱ درصد بنفش، ۰/۴ درصد زرد، و ۰/۲ درصد سایر رنگها نوشته شده است.

همانطور که ملاحظه می‌شود نه تنها نسبت انواع رنگهای دیوار نوشته‌ها به یکدیگر شبیه نیستند، بلکه در مواردی دارای اختلافات زیاد نیز می‌باشند آنچنان که نزدیک ۹۰ درصد شعارها به چهار رنگ سیاه، قرمز، آبی و سبز نوشته شده است و ۱۰ درصد بقیه به سایر رنگها.

برای یافتن پاسخ این سؤال که آیا اصولاً رابطهای بین محتوای شعارها و رنگ آنها وجود دارد یا خیر، طبق جدول شماره ۳ رنگ شعارهای موافق و مخالف، تفکیک شده است.

همان‌طور که در مقایسه نسبت رنگهای دیوار نوشته‌های موافق و مخالف ملاحظه می‌شود ظاهراً تفاوت‌هایی وجود دارد. برای یافتن این تفاوتها نتایج جدول فوق مورد آزمون قرار گرفت.

- ۵۰- این شاه بدبخت بیرون باید گردد، حکومت اسلامی ایجاد باید گردد. ۱ عدد
- ۵۱- شاه، سگ زنجیری آمریکا است ۱ عدد
- ۵۲- چرا شاه خراست ۱ عدد
- ۵۳- اسم سگ و شاه را همانم کردند بیچاره سگ اسمش را بدنام کردند ۱ عدد
- ۵۴- پیروز ملت و بر شاه ننگ و نفرت ۱ عدد
- ۵۵- زنده باد شاه خائن، پیروز باد نظامیان میهن پرست ۱ عدد
- ۵۶- بر شاه ننگ و نفرت ۱ عدد
- ۵۷- شاه خراست خمینی رهبر است ۱ عدد
- ۵۸- چابیدشاه جنایتکار ۱ عدد
- ۵۹- شاه پس از مدتها بجای بجای کیش و سپس مات شد ۱ عدد
- ۶۰- شاه در کیش است و بزودی مات می شود ۱ عدد

- ۶۱- کوروش بیدار شو شاه ایران دیوه ۱ عدد
- ۶۲- کوروش بلندشو که شاه... ۱ عدد
- ۶۳- زادگاه شاه (روی سطل آشغال نوشته شده بود) ۱ عدد
- ۶۴- تخلیه چاه بادست شاه ۱ عدد
- ۶۵- تخلیه چاه با دهن شاه ۱ عدد
- ۶۶- پسر رضا کچل بدجوری افتاد تو هچل ۱ عدد
- ۶۷- کارشاه تمام شده کیسه کش حمام شده ۱ عدد
- ۶۸- شاهان ننگ تاریخند شاه ننگ شاهان است ۱ عدد
- ۶۹- شاهان ننگ تاریخند تونگ شاهانی ۱ عدد
- ۷۰- مابهوسيله راهپیمایی و تظاهرات خر ۳۷ ساله ایران را بیرون می کنیم ۱ عدد
- ۷۱- پسر رضاگری امشب کجادر بدری ۱ عدد

- ۲۳- مرگ بر آخرین شاه ۱ عدد
- ۲۴- مرگ بر خونخوار زمان شاه خائن ۱ عدد
- ۲۵- قولوا مرگ بر شاه فلعوا ۱ عدد
- ۲۶- مرگ بر شاه نفت دزد ۱ عدد
- ۲۷- مرگ بر شاه سابق محمدنفته، ۱ عدد
- ۲۸- مرگ بر شاه نوکر آمریکا ۱ عدد
- ۲۹- مرگ بر این شاه زنجیری آمریکا، مزدور و خائن و دزد و آدمکش و خیلی نامرد ۱ عدد
- ۳۰- مرگ بر ممد دماغ ۱ عدد
- ۳۱- مرگ بر شاه و طرفدارانش ۱ عدد
- ۳۲- مرگ بر طرفداران شاه جلا، مرگ به ساواک جلا ۱ عدد
- ۳۳- مرگ بر شاه و شما که اینها را می نویسید ۱ عدد

- نوشته شده بود به رنگ سیاه، ۲۸/۶ درصد به رنگ قرمز، ۱۰/۲ درصد به رنگ سفید، ۳/۹ درصد به رنگ سبز و ۳/۴ درصد بقیه به ترتیب به رنگهای قهوه‌ای، نارنجی، بنفش و طلایی و ۱۱/۲ درصد به رنگ آبی بود.
- ۵۱/۳ درصد شعارهای مذکور با رنگهای اسپری نوشته شده بود. ۱۳/۲ درصد با قلم مو و قوطی رنگ، ۱۲/۷ درصد با ذغال، ۹/۵ درصد با مازیک، ۶/۹ درصد با گچ و ذغال، ۱ درصد با شابلون و ۵/۴ درصد بقیه با سایر ابزارها مجموع شعارهای به دست آمده علیه شاه و خاندان پهلوی به ترتیب فراوانی به شرح زیر است:
- ۱- مرگ بر شاه ۷۱ عدد

- ۷۲- جاوید شاه خر ایران ۱ عدد
- ۷۳- جاوید بر شاف ۱ عدد
- ۷۴- صفهای طویل نفت و بنزین توسط شاه خائن است ۱ عدد
- ۷۵- صفهای طولانی نفت توسط شاه خائن ۱ عدد
- ۷۶- به هوش باشید شاه می خواهد با جلوگیری از نفت داخلی، مردم را ساکت کند. ۱ عدد
- ۷۷- مرگ بر خاندان کثیف پهلوی ۳ عدد
- ۷۸- مرگ بر خاندان پهلوی ۱ عدد
- ۷۹- ننگ و نفرت ابدی بر خاندان جنایتکار پهلوی ۱ عدد
- ۸۰- مرگ بر خاندان کثیف سلطنت ۱ عدد
- ۸۱- مرگ بر خاندان خائن پهلوی ۱ عدد
- ۸۲- مرگ بر این سلطنت پهلوی ۱ عدد
- ۸۳- مرگ بر سلطنت پهلوی ۱ عدد
- ۸۴- آخور پهلوی (سطل زباله خیابان) ۱ عدد
- ۸۵- شاه جهان خمینی مرگ بر پهلوی ۱ عدد
- ۸۶- ظلم آباد پهلوی سابق ۱ عدد

- ۳۳- مرگ بر شاه خائن، درود بر خمینی بت شکن ۱ عدد
- ۳۴- مرگ بر شاه و بختیار خائن ۱ عدد
- ۳۵- شاه و بختیار بدبخت ۳ عدد
- مرگ بر مزدوران سرسخت ۳ عدد
- ۳۶- مرگ بر شاه و بختیار ۲ عدد
- ۳۷- مسئله حیاتی سرنگون کردن حکومت شاه است. بختیار سگ کیست؟ ۲ عدد
- ۳۸- مرگ بر شاه آواره و بختیار پست ۲ عدد
- ۳۹- مرگ بر شاه آواره و بختیار بیچاره ۲ عدد
- ۴۰- مرگ بر (شاه- بختیار- کارتر- برژنف) ۲ عدد
- ۴۱- تا شاه کفن نشود، این وطن و وطن نمی شود ۱ عدد
- ۴۲- بلندتر بگو: مرگ بر شاه سابق ۱ عدد
- ۴۳- مرگ موهبتی است الهی که از طرف مردم به شاه تفویض می شود ۱ عدد
- ۴۴- این شاه امریکایی، اعدام باید گردد ۲ عدد
- 45- Down with King ۱ عدد
- 46- Down with shah ۱ عدد
- ۴۷- مرگ بر شاه دوستان ۱ عدد
- ۴۸- شاه خراست ۱ عدد
- ۴۹- مرگ بر شاه، درود بر خمینی ۱ عدد

- ۲- مرگ بر شاه خائن ۱۳ عدد
- ۳- مرگ بر شاه سابق ۶ عدد
- ۴- بگو مرگ بر شاه ۵ عدد
- ۵- مرگ بر ۳۶۰ ۳ عدد
- ۶- مرگ بر شاه جلا ۳ عدد
- ۷- مرگ بر شاه وطن فروش ۲ عدد
- ۸- مرگ بر شاه کثیف و جلا ۲ عدد
- ۹- مرگ بر شاه مزدور ۲ عدد
- ۱۰- مرگ بر شاه آمریکایی ۲ عدد
- ۱۱- تا مرگ شاه خائن، نهضت ادامه دارد ۲ عدد
- ۱۲- مرگ بر شاه جانی ۱ عدد
- ۱۳- مرگ بر شاه ولد مزنا ۱ عدد
- ۱۴- مرگ بر شاه جاکش مادر به خطا ۱ عدد
- ۱۵- مرگ بر شاه آدمکش ۱ عدد
- ۱۶- مرگ بر این شاه ۱ عدد
- ۱۷- شاه بر مرگ ۱ عدد
- ۱۸- مرگ بر شاه فراری ۱ عدد
- ۱۹- مرگ بر شاه خائن وطن فروش ۱ عدد
- ۲۰- مرگ بر شاه خائن کثیف، احمق، بی شعور ۱ عدد
- ۲۱- مرگ بر شاه دیکتاتور و فاشیست ۱ عدد
- ۲۲- مرگ بر شاه قانون شکن ۱ عدد

علاوه بر ۲۵۵ دیوار نوشته‌ای که در این قسمت به آن اشاره شد، در ۲۳ شعار دیگر که هر کدام در بخشهای بعد آمده نامی از شاه برده شده است. شماره ردیف شعارهای مذکور عبارت است از: ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۱، ۱۷۳، ۱۹۱، ۲۰۳، ۲۰۶، ۲۳۵، ۲۵۰، ۲۷۰، ۲۸۰، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۲، ۳۱۷، ۳۳۲، ۴۰۰، ۴۸۸، ۵۰۸، ۵۱۸، ۶۰۶. ب- امام

۱۴۷ شعار (۱۳/۶ درصد دیوار نوشته‌های تهران) به طول ۳۴۰/۲ متر و میانگین ۲/۳۱ متر، مجموعه شعارهایی بود که از مناطق مختلف تهران به صورت نمونه‌گیری به دست آمد. علاوه بر آن مشخصات تعداد ۱۷ تصویر امام که به وسیله شابلون بر روی دیوارها نقش شده بود، ثبت گردید.

از ۱۴۷ شعار مربوط به امام، ۱۲۶ شعار (۱۱/۷ درصد شعارهای تهران) حاکی از تأیید امام و ۲۱ شعار (۱۴/۹ درصد) درباره آمدن ایشان به ایران بود. ۳۶ درصد از شعارهای مربوط به امام به رنگ سیاه، ۳۴ درصد قرمز، ۱۷ درصد آبی، ۵ درصد سفید، ۴ درصد سبز و ۱ درصد به رنگ قهوه‌ای بود. ۵۰ درصد از این شعارها با اسپری، ۱۴ درصد با قلم مو، ۱۲ درصد با ذغال و گچ، ۱۱ درصد با ماژیک ۳ درصد با شابلون و ۱۰ درصد با سایر وسایل نوشته شده بود.

۵۳ درصد عکسهای امام که به وسیله شابلون و با اسپری بر روی دیوارها چاپ شده بود، به رنگ سیاه و بقیه به رنگهای قرمز، آبی، سبز و طلایی بود. توضیح آنکه عکسهای مذکور به اندازه‌های مختلف بوده و مساحتی در حدود ۴٪ متر مربع تا یک متر مربع داشته است.

۱- تأیید امام
طول ۱۲۶ شعار مربوط به تأیید امام

- ۱۱۲- مردم آگاه باشید، رفتن شاه حیل است ۱ عدد
- ۱۱۳- شاه فراری بزودی دستگیر و در دادگاه خلق ایران محاکمه می‌شود. ۱ عدد
- ۱۱۴- مرگ بر منافقین شاه فراری ۱ عدد
- ۱۱۵- با رفتن شاه از قهر انقلابی ما کاسته نخواهد شد ۱ عدد
- ۳- شعارهای مربوط به تأیید شاه
- شعار «زنده باد ارتش ایران، جاوید باد شاه ایران» بلندترین شعار ثبت شده با مضمون تأیید شاه بود، این شعار در خیابان شوش، به رنگ قرمز و به طول ۱۰ متر با اسپری نوشته شده بود.

کوچکترین شعار به طول نیم متر با جمله «جاوید شاه» بود که به رنگ سیاه با ذغال در خیابان مجیدیه بر روی دیوار نوشته شده بود، از ۱۷ شعاری که در تأیید شاه به دست آمد ۷ شعار به رنگ سیاه، ۷ شعار به رنگ قرمز، و ۳ شعار به رنگهای آبی، زرد و سفید بود. ۶ شعار با اسپری، ۶ شعار با قلم مو، ۴ شعار با ذغال و ۱ شعار با گچ نوشته شده بود. مجموع طول شعارهای در تأیید شاه ۳۱ متر و میانگین طول هر شعار ۱/۸۲ متر بود.

مضمون ۵۹ درصد از شعارهای مربوط به تأیید شاه «جاوید شاه» است.

شعارهای مربوط به تأیید شاه به ترتیب تعداد به شرح زیر است:

- ۱۱۶- جاوید شاه ۸ عدد
- ۱۱۷- زنده باد شاه ۴ عدد
- ۱۱۸- درود بر شاه ۲ عدد
- ۱۱۹- درود بر شاه ایران ۱ عدد
- ۱۲۰- جاوید شاه ایران ۱ عدد
- ۱۲۱- زنده باد ارتش ایران جاوید بادشاه ایران ۱ عدد

- ۸۷- خلق به خون می‌کند سلطنت پهلوی ۱ عدد
- خلق به پامی کند حکومت مردمی
- ۸۸- ملت ایران اعضای شورای سلطنت را نمی‌پذیرد ۱ عدد
- ۸۹- مرگ بر این رژیم ضد خلقی ۲ عدد
- ۹۰- ملت ایران در حال دفن جسد متعفن نظام شاهنشاهی است ۱ عدد
- ۹۱- نابود باد رژیم شاهنشاهی ۱ عدد
- ۹۲- رژیم شاهنشاهی سرچشمه فساد است ۱ عدد
- ۹۳- نظام شاهنشاهی سرچشمه فساد است ۱ عدد

۲- شعارهای مربوط به رفتن شاه

شعار «با رفتن شاه از قهر انقلابی ما کاسته نخواهد شد» طولیترین شعاری بود که در این مورد ثبت شد. این شعار به رنگ سیاه، از نوع اسپری و به طول ۴ متر در خیابان شهناز نوشته شده بود. کوچکترین شعار به طول ۲۰ سانتیمتر به رنگ سیاه و با قلم مو با جمله «شاه الفرار» در شمیران نوشته شده بود.

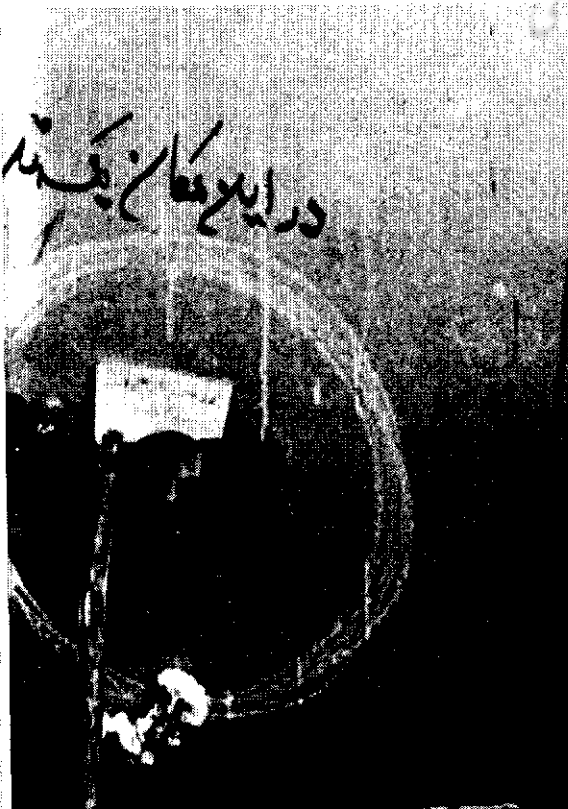
طول مجموع شعارهای مربوط به رفتن شاه ۵۱/۳ متر، تعداد آن ۳۸ عدد و میانگین آن ۱/۳۵ متر بوده است. ۶۱ درصد از این شعارها به رنگ سیاه، ۲۵ درصد به رنگ قرمز، ۱۱ درصد به رنگ آبی و ۳ درصد به رنگ سبز بوده است. ۳۱ درصد از این نوع شعارها را با اسپری، ۲۷/۵ درصد با قلم مو، ۲۴ درصد با ماژیک، ۱۴ درصد با ذغال و ۳/۵ درصد با سایر وسایل نوشته بودند.

مضمون ۷۴ درصد از شعارهای مربوط به رفتن شاه تأکید بر «فرار» بوده است.

در زیر شعارهای مربوط به خارج شدن شاه از کشور، به ترتیب تعداد آورده شده است:

- ۹۴- شاه فرار کرد ۷ عدد
- ۹۵- ممد دماغ رفت ۶ عدد
- ۹۶- شاه فراری شده ۴ عدد
- ۹۷- ممد دماغ در رفت ۲ عدد
- ۹۸- به همت خمینی شاه فراری شده ۲ عدد
- ۹۹- ممد دماغ فرار کرد ۱ عدد
- ۱۰۰- شاه الفرار ۱ عدد
- ۱۰۱- دشمن خلق فرار کرد ۱ عدد
- ۱۰۲- پسر رضا کچل فرار کرد ۱ عدد
- ۱۰۳- ننگ ملت ایران گریخت ۱ عدد
- ۱۰۴- شاه فرار کرد، ما پیروز شدیم ۱ عدد
- ۱۰۵- شاه رفت و نهضت ادامه دارد ۱ عدد

- ۱۰۶- شاه فراری شده، سوار گاری شده ۱ عدد
- ۱۰۷- شاه فراری شده، الاق گاری شده ۱ عدد
- ۱۰۸- شاه فراری شده، راننده ماشین عوض شد ۱ عدد
- ۱۰۹- کار شاه تمام شد، خمینی پیروز شد، شاه در ۱۰ صبح امروز فرار کرد ۱۰/۲۶ ۱ عدد
- ۱۱۰- امشب شاه خواب ایران می‌بیند ۱ عدد
- ۱۱۱- رفتن شاه یک توطئه سیاسی است منتظر دستور رهبر خود باشید تا حادثه ۲۸ مرداد تکرار نشود ۱ عدد

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

۲۴۶/۲ متر، میانگین آن ۱/۹۵ متر بوده است. بلندترین شعار به طول ۱۵ متر در خیابان ستارخان (تاج) ثبت شد که به رنگ آبی و با اسپری نوشته شده بود. این شعار عبارت بود از: «دروود بر امام خمینی، رهبر انقلاب، مدافع استقلال، آزادی و حقوق زحمتکشان». کوتاهترین شعار ۲۰ سانتیمتر به رنگ سیاه از نوع شابلون درمجیدیه با جمله «دروود بر خمینی» بود.

۴/۸ درصد شعارهای مربوط به تأیید امام، جمله «دروود بر خمینی» بود. که بر روی دیوارهای تمام نقاط تهران به رنگ و اندازه‌های مختلف به چشم می‌خورد.

۳۵ درصد از شعارهای مربوط به تأیید امام به رنگ سیاه، ۳۴ درصد قرمز، ۱۸ درصد آبی، ۶ درصد سفید و ۷ درصد بقیه به سایر رنگها بود.

۴۸ درصد از شعارها با اسپری، ۱۳/۵ درصد با ذغال و گچ، ۱۲ درصد با قلم مو، ۱۲ درصد با مازیک، ۴ درصد با شابلون و ۱۰/۵ درصد بقیه با سایر وسایل نوشته شده بود.

۶۸ درصد از شعارها دارای مضمون درود و سلام بر خمینی بود (جمله «دروود بر خمینی» ۴۷ درصد شعارها را تشکیل می‌داد). ۲۱ درصد از شعارها حاوی صفاتی بودند، که از این قرارند: بتشکن، مجاهد کبیر، مجاهد زمان، مجاهد بزرگ جهان، وارث حسین، ناجی خلق ایران، رهبر آزادگان، مدافع استقلال، مدافع آزادی و حقوق زحمتکشان، بی‌همتا، زعیم عالیقدر، حماسه‌سرای جاوید، روح خدا، صاحب اختیار، دارنده اندیشه‌های خلاق. علاوه بر این، در سایر شعارها نیز که مستقیماً درباره امام نبود، صفتهای دیگری به امام داده شده بود: رهبر انقلاب، فرشته و شاه جهان.

در ۹۱ درصد از شعارهای فوق تنها از نام «خمینی» و در ۹ درصد بقیه از عنوان «امام خمینی» استفاده شده است. متن شعارهای مربوط به تأیید امام، استخراج شده از نمونه مورد بررسی، به ترتیب فراوانی به شرح زیر است:

- ۱۲۲- درود بر خمینی ۵۹ عدد
- ۱۲۳- درود بر خمینی بتشکن ۶ عدد
- ۱۲۴- حزب فقط حزب‌الله، رهبر فقط روح‌الله ۵ عدد
- ۱۲۵- این است شعار ملی خدا، قرآن، خمینی ۴ عدد
- ۱۲۶- خدا، قرآن، خمینی ۳ عدد
- ۱۲۷- رهبر ما خمینی ۳ عدد
- ۱۲۸- سلام بر خمینی ۳ عدد
- ۱۲۹- درود بر مجاهد کبیر خمینی ۳ عدد
- ۱۳۰- امام خمینی، مجاهد بزرگ جهان ۲ عدد
- ۱۳۱- درود بر وارث حسین ۲ عدد
- ۱۳۲- درود بر خمینی، ناجی خلق ایران ۲ عدد

- ۱۳۳- یا مرگ یا خمینی ۱ عدد
- ۱۳۴- خمینی خدا نگهدار تو ۱ عدد
- ۱۳۵- زنده باد خمینی ۱ عدد
- ۱۳۶- خمینی پیروز است ۱ عدد
- ۱۳۷- درود بر خمینی رهبر ایرانیان ۱ عدد
- ۱۳۸- درود بر مجاهد زمان، خمینی بتشکن ۱ عدد
- ۱۳۹- درود بر خمینی که رهنمای ماست ۱ عدد
- ۱۴۰- درود بر امام خمینی، رهبر انقلاب، مدافع استقلال، آزادی، و حقوق زحمتکشان ۱ عدد
- ۱۴۱- مجاهد بزرگ خمینی ۱ عدد
- ۱۴۲- خمینی تو که بی‌همتایی ۱ عدد
- ۱۴۳- درود بر زعیم عالیقدر امام خمینی ۱ عدد
- ۱۴۴- درود بر رهبر آزادگان امام خمینی ۱ عدد
- ۱۴۵- خمینی، سالها انتظار تو را داشتیم ۱ عدد
- ۱۴۶- امام خمینی ما سرما را تحمل می‌کنیم، ولی ظلم هرگز ۱ عدد
- ۱۴۷- در صورت هجوم متجاوزین، به فرمان امام خمینی ریختن خونشان حلال است ۱ عدد
- ۱۴۸- خمینی عاقبت پیروز می‌گردد ۱ عدد
- شب تاریک ملت روز می‌گردد ۱ عدد
- ۱۴۹- امام خمینی حماسه‌سرای جاوید در این زمان ۱ عدد

- ۱۵۰- مامطیع دستور و فرمان امام خمینی هستیم ۱ عدد
- ۱۵۱- ما منتظر دستور خمینی هستیم ۱ عدد
- ۱۵۲- به فرمان امام از آتش سوزی اماکن خودداری کنید ۱ عدد
- ۱۵۳- تنها ره‌رهایی جهاد مسلحانه درود بر خمینی ۱ عدد
- ۱۵۴- ما خواستار جمهوری اسلامی هستیم درود بر خمینی، سلام بر مجاهد ۱ عدد
- ۱۵۵- درد دنیا سه بت شکن آمد: ابراهیم خلیل‌الله، محمد رسول‌الله، خمینی روح‌الله ۱ عدد

- ۱۵۶- درود بر خمینی و یارانش، مرگ بر شاه و طرفدارانش ۱ عدد
- ۱۵۷- خمینی شاه به قربان تو ۱ عدد
- ۱۵۸- درود بر خمینی روح‌خدا، مرگ بر شاه روح شیطان ۱ عدد
- ۱۵۹- نه شاه می‌خواهد نه بختیار خمینی صاحب اختیار ۱ عدد
- ۱۶۰- مرگ بر کارتر، درود بر خمینی ۱ عدد
- ۱۶۱- خمینی رهبر ماست بعد از شاه نوبت آمریکا است ۱ عدد
- ۱۶۲- با کودتای نظامی آمریکا مقابله می‌کنیم، مرگ بر شاه، درود بر خمینی ۱ عدد
- ۱۶۳- مذهب مسیحی، رهبر خمینی ۱ عدد
- ۱۶۴- به گفته خمینی نظم و آرامش را رعایت کنید ۱ عدد
- ۱۶۵- ملت ایران مسلح به اندیشه‌های خلاق امام خمینی است ۱ عدد
- ۱۶۶- مردم گوش به فرمان امام خمینی باشید ۱ عدد

۲- آمدن امام

طول ۲۱ شعار مربوط به بازگشت امام به ایران، ۹۴ متر و میانگین آن ۴/۴۷ متر بود. بلندترین شعار به طول ۱۰ متر به رنگ سیاه و با اسپری با جمله «امام خمینی پس از ۱۵ سال دوری از وطن، به میان یاران و طرفدارانش بازگشت» در خیابان شوش نوشته شده بود. کوتاهترین شعار به طول یک متر به رنگ آبی با اسپری با جمله «امام خمینی وارد شدند» در شمیران نوشته شده بود. از ۲۱ شعار، ۶ شعار (۲۸ درصد) حاکی از انتظار مردم برای آمدن ایشان و ۱۵ شعار (۷۲ درصد) با محتوای خیرمقدم به امام بوده است.

- ۵۷ درصد از این شعارها با اسپری، ۲۸ درصد با قلم مو و ۱۵ درصد بقیه با مازیک و ذغال و گچ و سایر وسایل نوشته شده بود.
- ۴۳ درصد از شعارهای مذکور به رنگ سیاه، ۳۳ درصد به رنگ قرمز و ۲۴ درصد بقیه به رنگهای آبی، سبز و نارنجی بود.

متن شعارهای مربوط به آمدن امام به ترتیب فراوانی به شرح زیر است:

- ۱۶۷- آقانیامد، گندش درآمد ۳ عدد
- ۱۶۸- خمینی عزیزم، بیا که گل بریزم ۲ عدد
- ۱۶۹- خمینی منتظر تو هستیم ۱ عدد
- ۱۷۰- خمینی مقدمت گرامی باد ۳ عدد
- ۱۷۱- امام خمینی وارد شدند ۱ عدد
- ۱۷۲- امام خمینی وارد شدند- جای شهدا خالی است ۱ عدد
- ۱۷۳- دیوچو بیرون رود فرشته درآید ۱ عدد
- ۱۷۴- امام خمینی، به میهن خود خوش آمدی ۱ عدد
- ۱۷۵- آقای خمینی تشریف آوردند ۱ عدد

مهر ماه خون ماه شهید است

۱۷۶- ای فریاد روزگار، روح خدا مقدمت گرامی باد
 ۱۷۷- امام خمینی پس از ۱۵ سال دوری از وطن به میان یاران و طرفدارانش بازگشت
 ۱۷۸- ملت ایران مقدم امام خمینی را گرامی می‌دارد
 ۱۷۹- امام مقدمت گرامی باد
 ۱۸۰- خمینی ورودت مبارک
 ۱۸۱- رهبر انقلاب خوش آمدی
 ۱۸۲- امام خمینی مقدمت را گرامی می‌داریم
 علاوه بر دیوار نوشته‌های فوق، در ۲۴ شعار که در بخشهای دیگر به آن اشاره شده، از امام نام برده شده است. شماره ردیف این شعارها عبارتند از: ۳۴، ۵۷، ۸۵، ۹۵، ۱۰۹، ۱۱۱، ۱۹۱، ۱۹۳، ۲۱۴، ۲۲۴، ۲۲۵، ۳۴۴، ۳۴۵، ۴۳۷، ۴۳۸، ۴۴۱، ۴۶۵، ۴۸۱، ۴۸۷، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۴، ۵۳۵ و ۵۳۹.

● دو نخست وزیر (بختیار، بازرگان)

در شعارهای دیواری سال ۱۳۵۷ تهران، علاوه بر شعارهای مربوط به شاه و امام شعارهایی هم درباره افراد دیگر به چشم می‌خورد. مهندس مهدی بازرگان نخست‌وزیر دولت موقت، آقای شاهپور بختیار آخرین نخست وزیر حکومت شاه، دکتر محمد مصدق نخست وزیر ایران به هنگام کودتای ۱۳۳۲ و دکتر علی شریعتی اندیشمند و نویسنده اسلامی - علاوه بر اینها شعارهایی نیز درباره رهبران سازمان مجاهدین خلق ایران و سازمان چریکهای فدایی خلق ثبت شد که در بخش مربوط به دو سازمان مذکور آورده خواهد شد.

در نمونه مورد بررسی، در حالی که ۵۶ شعار در رد آقای بختیار و چهار شعار در تأیید ایشان ثبت شد، ۳۳ شعار در تأیید نخست وزیر آقای بازرگان به دست آمد، در هر حال شعارهای مربوط به بختیار و بازرگان مثل شعارهای مربوط به شاه و امام، مقابل یکدیگر بود.

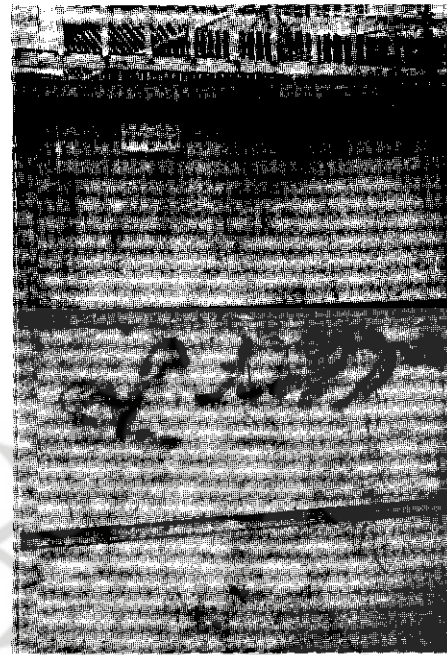
الف- بختیار

شعار «بختیار، ای نوکر امپریالیسم، سران تو شکست خوردند» به طول ۵/۵ متر به رنگ قرمز با اسپری و در خیابان سیمتری، بلندترین شعار ثبت شده مربوط به بختیار بود. کوتاهترین شعار به طول ۰/۵ متر با رنگ سفید و با قلم مو، با جمله «مرگ بر بختیار» در شمیران نوشته شده بود.

طول مجموع ۶۰ شعار مربوط به بختیار ۱۲۷ متر و میانگین طول هر شعار ۲/۱۲ بود. شعارهای مربوط به بختیار ۵/۶ درصد دیوار نوشته‌های تهران را تشکیل می‌داد.

۳۴ درصد از شعارهای مربوط به بختیار به رنگ سیاه، ۲۹ درصد قرمز، ۱۳ درصد آبی، ۱۰ درصد بنفش، ۷ درصد سفید و ۷ درصد بقیه به رنگهای سبز و نارنجی و قهوه‌ای بود.

۵۱ درصد از این شعارها با اسپری، ۲۳ درصد با قلم‌مو، ۱۲ درصد با ذغال و گچ، ۸ درصد با مازیک و ۶ درصد با سایر وسایل نوشته شده بود. در میان این شعارها، ۴۰ شعار (۶۷ درصد) حاوی آرزوی مرگ برای بختیار و ۴ شعار (۷ درصد) حاکی از تأیید او بود. در ۲۴ شعار صفت‌های مختلفی برای بختیار قائل شده بودند که بیشترین آنها، درباره مزدور و آمریکایی بودن وی بود. این صفتها عبارت بود از: نوکر امپریالیسم، آمریکایی، سگ زنجیری آمریکا، نوکر سیا، نوکر بی اختیار،

نوکر جیره‌خوار، مزدور، اجنبی، خودفروش، یزیدزمان، پشه ناچیز، معتاد کثیف، تریاکی و شیره‌کش.

متن شعارهای دیواری مربوط به بختیار، به ترتیب فراوانی به شرح زیر است:

- ۱۸۳- مرگ بر بختیار ۱۴ عدد
- ۱۸۴- مرگ بر بختیار، نوکر بی اختیار ۹ عدد
- ۱۸۵- مرگ بر بختیار، نوکر جیره‌خوار ۶ عدد
- ۱۸۶- ای بختیار شیره‌کش، تو هم برو مراکش ۲ عدد
- ۱۸۷- مرگ بر بختیار خودفروش ۱ عدد
- ۱۸۸- زکی مرگ بر بختیار ۱ عدد
- ۱۸۹- بختیار یزید زمان ما ۱ عدد
- ۱۹۰- کابینه بختیار حقه جدید است ۱ عدد
- ۱۹۱- مرگ بر شاه خائن، مرگ بر بختیار مزدور، درود بر خمینی ۱ عدد
- ۱۹۲- سرنگون باد حکومت بختیار ۱۰ عدد
- ۱۹۳- وای به حالت بختیار، چون که آقا دیرمباد ۱ عدد
- ۱۹۴- وای به حالت بختیار، اگر خمینی دیربباد ۱ عدد
- ۱۹۵- جایی که عقاب (شاه) پربریزد، از یک پشه ناچیز (بختیار) چه خیزد ۱ عدد
- ۱۹۶- دولت بختیار نیرنگ جدید آمریکا ۱ عدد

- ۱۹۷- بختیار سگ زنجیری آمریکا ۱ عدد
- ۱۹۸- مرگ بر بختیار آمریکایی ۱ عدد
- ۱۹۹- کابینه بختیار استعمار آمریکا ۱ عدد
- ۲۰۰- مرگ بر بختیار، نوکر سیا ۱ عدد
- ۲۰۱- مرگ بر بختیار مزدور ۱ عدد
- ۲۰۲- با چاقوی سگ‌کشی، قسم به خون شهیدان شاپور ترا می‌کشیم ۱ عدد
- ۲۰۳- مرگ بر بختیار مزدور آمریکا و شاه خائن ۱ عدد
- ۲۰۴- بختیار ای نوکر امپریالیسم سران تو شکست خوردند ۱ عدد
- ۲۰۵- بختیار اجنبی ملت ایران هرگز شکست نخواهد خورد. سنگر ملت سنگر ایمان است ۱ عدد

- ۲۰۶- نه شاه می‌خوام نه شاپور، مرگ بر این دو مزدور ۱ عدد
  - ۲۰۷- معتاد کثیف بختیار ۱ عدد
  - ۲۰۸- مرگ بر بختیار، تریاکی بی اختیار ۱ عدد
  - ۲۰۹- این است شعار بختیار: منقل و وافور و بیار ۱ عدد
  - ۲۱۰- لوله بازکن فوری با دهان بختیار ۱ عدد
  - ۲۱۱- لوله بازکن با دهان بختیار ۱ عدد
  - ۲۱۲- به گفته بی‌بی‌سی نخست‌وزیر استعفا داد ۱ عدد
  - ۲۱۳- بختیار سنگر تو نگهدار ۳ عدد
  - ۲۱۴- خمینی فرار بختیار را می‌بخشد ۱ عدد
- علاوه بر شعارهای فوق، در شعارهای شماره

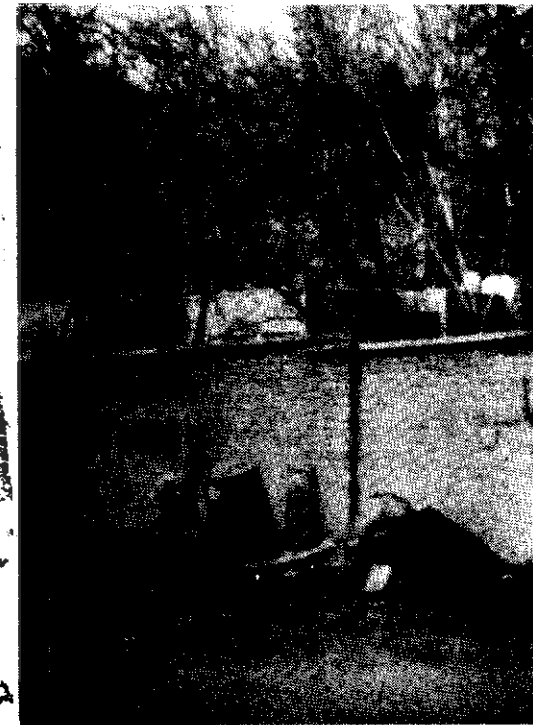
۲۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۱۵۹، ۲۳۱، ۲۳۲ و ۲۳۳ نیز از بختیار نام برده شده است.

ب- بازرگان

شعار «مجری حکم قرآن، نخست وزیر ایران، مهدی بازرگان مورد تأیید ماست» به طول ۱۵ متر به رنگ قرمز و با قلم مو در خیابان تاج، بزرگترین شعار ثبت شده درباره آقای بازرگان بود. کوچکترین شعار با جمله «درود بر بازرگان» به رنگ سبز و به طول ۲۰ سانتیمتر با مازیک بر روی دیواری در خیابان دکتر فاطمی (آریامهر سابق) نوشته شده بود.

طول ۳۳ شعار مربوط به بازرگان، ۹۱/۲۵ متر و میانگین آن ۲/۷۶ متر بود. شعارهای مربوط به بازرگان ۳/۱ درصد دیوار نوشته‌های تهران را تشکیل می‌داد.

۳۹ درصد از شعارهای مربوط به بازرگان به رنگ سبز، ۲۴ درصد قرمز، ۱۹ درصد سیاه، ۱۲ درصد سفید و ۶ درصد بقیه به رنگهای آبی و قهوه‌ای بود. ۴۶ درصد از شعارها با اسپری،

۱۸ درصد با قلم مو، ۱۵ درصد با شابلون، ۹ درصد با ذغال و گچ، ۶ درصد با مازیک و ۶ درصد بقیه با سایر وسایل نوشته شده بود.

۱۲ مضمون از ۳۳ شعار مربوط به بازرگان، خبر از نخست وزیری ایشان را می‌داد. ۱۴ شعار، حاوی درود و سلام بر وی بود. در ۹ شعار صفتی برای آقای بازرگان ذکر شده بود که اغلب این صفتها نه مستقیماً در مورد ایشان، بلکه درباره وی به عنوان نخست وزیر بود. این صفات عبارت بودند از: نخست وزیر ایران، نخست وزیر مردمی و قانونی ایران، نخست وزیر منتخب امام، نخست وزیر خلق ایران، حامی قرآن، حامی ایران و مجری حکم قرآن.

در زیر شعارهای مربوط به آقای بازرگان، به ترتیب فراوانی آورده شده است:

۲۱۵- مهدی بازرگان، نخست وزیر ایران

۷ عدد

۲۱۶- درود بر بازرگان

۴ عدد

۲۱۷- درود بر بازرگان نخست وزیر

۳ عدد

۲۱۸- مهدی بازرگان نخست وزیر مردمی و

قانونی ایران

۲ عدد

۲۱۹- درود بر بازرگان حامی قرآن و ایران

۲ عدد

۲۲۰- سلام بر بازرگان

۲ عدد

۲۲۱- بازرگان مجری حکم قرآن

۱ عدد

۲۲۲- مجری حکم قرآن نخست‌وزیر ایران

مهدی بازرگان مورد تأیید ملت است

۱ عدد

۲۲۳- نخست وزیر ایران، مهدی بازرگان

۱ عدد

۲۲۴- سلام بر بازرگان، درود بر خمینی

۱ عدد

۲۲۵- نخست وزیر، منتخب امام است

۱ عدد

۲۲۶- همبستگی خود را با دولت بازرگان اعلام

می‌داریم

۱ عدد

۲۲۷- بازرگان نخست وزیر خلق ایران

۱ عدد

۲۲۸- انتصابات دولت بازرگان مورد تأیید

ماست

۱ عدد

۲۲۹- بازرگان نخست‌وزیری تو مورد تأیید ملت

است

۱ عدد

۲۳۰- بازرگان کابینات مبارک

۱ عدد

۲۳۱- سلام بر بازرگان نخست‌وزیر قانونی

ایران مرگ بر بختیار غیر قانونی

۱ عدد

۲۳۲- دولت بازرگان یعنی فرار بختیار

۱ عدد

۲۳۳- مرگ بر بختیار درود بر بازرگان

۱ عدد

ج- دیگران

علاوه بر شاه و امام و بختیار و بازرگان، ۳۷

عکس و شعار در باره ۱۴ تن دیگر بر روی

دیوارها دیده می‌شد. که به ترتیب عبارت بودند

از: دکتر علی شریعتی (۱۶ شعار)، مهدی

رضایی (۵ اشعار)، رضا رضایی (۳ شعار)، سعید

محسن (۲ شعار)، خسرو روزبه (۲ شعار) دکتر

محمد مصدق (۲ شعار)، صدیقه رضایی،

شریف واقفی، خسرو گل‌سرخ، حسن فرزانه،

اکبر شامی، صمد بهرنگی، سرگرد محبی و ازهار

هر کدام ۱ شعار.

۵ شعار از ۱۵ شعار مربوط به دکتر علی شریعتی،

تصویرهای چاپ شده به وسیله شابلون بود. یک عکس

تنها و بدون شعار شریعتی، ۲ تصویر: عکس دکتر

شریعتی همراه با نوشته شهید شریعتی، یک تصویر:

عکس شریعتی، امام، صدیقه رضایی و مهدی رضایی در

کنار هم و یک تصویر از دکتر شریعتی و صمد بهرنگی

همراه با جمله مرگ بر منافقین. طول ۱۰ شعار مربوط

به دکتر علی شریعتی ۲۲/۵ متر و میانگین آن ۲/۲۵

متر بود.

از ۱۰ شعار مربوط به دکتر شریعتی ۵ شعار حاوی

جمله «درود بر دکتر علی شریعتی» بود که بزرگترین

شعار نیز با همین جمله به طول ۵ متر به رنگ نارنجی و

به وسیله اسپری بر روی دیواری در خیابان آرامگاه

نوشته شده بود. ۲ شعار با جمله «دکتر شریعتی، آغاز

بیداری»، یک شعار حاوی جمله «درود بر دکتر علی

شریعتی»، یک شعار با جمله «درود بر دکتر علی

شریعتی معلم» بود.

دو شعار درباره دکتر مصدق به دست آمد که یکی در

خیابان شاهرضا و دیگری در شمیران نوشته شده بود.

هر دو شعار دارای جمله «درود بر مصدق» بود.

(مشخصات این دو شعار در بخش متفرقه آورده شده

است)

شعارهای مربوط به سایر افرادی که نام برده شد، در

بخشهای مربوط به مجاهدین خلق، چریکهای فدایی

خلق و حزب توده آورده شده است.

امام خمینی
درود بر امام

پایان همسر اسلامی

● شعارهای علیه ساواک، چماقداران، قانون اساسی، ارتش و کشورها و رژیمهای دیگر

الف - ساواک

شعار «چه ترسی، چه باکی، گورپدر ساواکی» بلندترین شعار ثبت شده علیه ساواک بود که به طول ۷ متر و به رنگ قرمز با اسپری بر روی دیواری در خیابان سیمتری نوشته شده

۲۴۱- روزنامه‌های سفید توطئه ساواک است
۱ عدد
۲۴۲- نقش جدید ساواک، کمونیسیم
۱ عدد

ب- چماقداران

در طول انقلاب، گروهی که مردم آنها را چماقداران می‌گفتند، در برخی از شهرها مانند دماوند به شدت با انقلابیها به مقابله پرداختند. در نمونه مورد بررسی، در این باره ۳ شعار به دست آمد که بزرگترین آنها به طول ۲/۵ متر به رنگ سبز با قلم مو در خیابان شاهرضا با جمله «چماق بدستان را سرنگون سازیم» بود. طول این ۳ شعار ۵ متر و میانگین آن ۱/۶۷ متر بود. شعارهای مربوط به چماقداران، ۰/۳ درصد

علیه قانون اساسی، ۱/۳ درصد دیوار نوشته‌های تهران را تشکیل می‌داد.

۳۶ درصد از شعارهای مربوط به قانون اساسی دارای مضمون مرگ بر طرفداران قانون اساسی بود. ۳۶ درصد دیگر نیز قانون اساسی را نوعی سازش و کنک سیاسی ذکر کرده بود. شعارهای علیه قانون اساسی و طرفداران آن، به شرح زیر است:

۲۴۶- مرگ بر طرفداران قانون اساسی ۳ عدد
۲۴۷- مرگ بر طرفداران قانون اساسی قدیم ۲ عدد
۲۴۸- قانون اساسی، خرتوخر سیاسی ۱ عدد
۲۴۹- این ملت قانون اساسی را نمی‌خواهد، (مشکریم) ۱ عدد
۲۵۰- نه قانون اساسی، نه سازش سیاسی تا مرگ شاه خائن، نهضت ادامه دارد ۱ عدد
۲۵۱- نه تسلیم، نه سازش، نه قانون اساسی ۱ عدد

۲۵۲- در تظاهرات قانون اساسی و افور حاصل می‌شود ۱ عدد

۲۵۳- قمارخانه دارها و همه مراکز فساد، به رهبری نمایندگان ساواک در مجلس مدافع قانون اساسی شده‌اند ۱ عدد

۲۵۴- قانون اساسی هر دمبیل سیاسی ۱ عدد

۲۵۵- قانون اساسی، یک کلک سیاسی ۱ عدد

۲۵۶- تا آخرین قطره خون با طرفداران قانون اساسی دروغین، این سرسپردگان امپریالیسم خواهیم جنگید ۱ عدد

د- ارتش

۲/۳ درصد از دیوار نوشته‌های تهران، علیه ارتش بود (۳/۹ درصد نیز به نفع ارتش بویژه نیروی هوایی بود که در بخش دیگری تحلیل شده است).

بزرگترین شعار علیه ارتش، به طول ۱۰ متر به رنگ قرمز با اسپری بر دیواری در جاده آرامگاه با جمله «برادر ارتشی، تاکی باید خر باشی» نوشته شده بود.

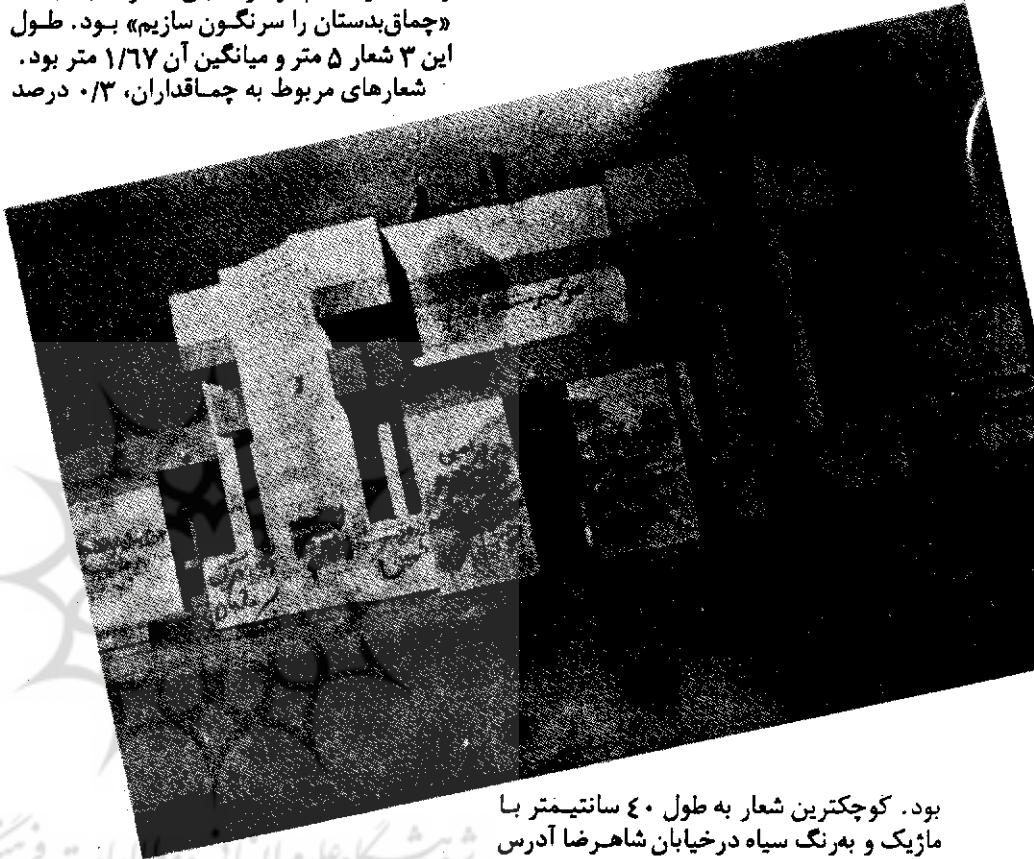
شعار «پیش به سوی نابودی ارتش ضد خلقی» کوچکترین شعار ثبت شده به طول ۵۰ سانتیمتر به رنگ قرمز بود. که با مازیک بر روی دیواری در خیابان شهباز نوشته شده بود.

در کل، ۲۵ شعار علیه ارتش به دست آمد که طول مجموع آنها ۶۹/۵ متر و میانگین هر شعار نیز ۲/۳ متر بود.

۳۶ درصد از شعارهای علیه ارتش، دارای این مضمون بود که ارتش آنچه که انجام می‌دهد نوعی برادر کشی و هموطن کشی است. ۲۴ درصد از این شعارها نیز دارای مضمون «مرگ بر ارتش» بود.

شعارهای علیه ارتش به ترتیب فراوانی، به شرح زیر است:

۲۵۷- برادر ارتشی چرا برادر کشی ۲ عدد
۲۵۸- برادر ارتشی تا کی باید خراباشی ۱ عدد
۲۵۹- گلهای ایران همه پرپر شده ارتش ما خرابه خرتو شده ۱ عدد

بود. کوچکترین شعار به طول ۴۰ سانتیمتر با مازیک و به رنگ سیاه در خیابان شاهرضا آدرس یکی از ساواکیها را نشان می‌داد.

در مجموع، ۱۹ شعار علیه ساواک و ساواکیها به دست آمد که طول مجموع آنها ۳۰/۲۵ متر و میانگین هر شعار نیز ۱/۶۰ متر بود.

۳۷ درصد از شعارهای مربوط به ساواک را جمله «مرگ بر ساواک» تشکیل می‌داد. ۲۶ درصد از شعارها نشانگر رابطه بین نقش رهبری شاه و ساواک بود. شعارهای مربوط به ساواک، به ترتیب فراوانی به شرح زیر است:

۲۳۴- مرگ بر ساواک ۷ عدد
۲۳۵- شاه دربدر شد، ساواکی بی‌پدر شد ۳ عدد

۲۳۶- ساواکی بی‌پدر شد ۲ عدد
۲۳۷- دژ خیمان ساواک اعدام باید گردد ۱ عدد

۲۳۸- چه ترسی، چه باکی، گور پدر ساواکی ۱ عدد

۲۳۹- بیک ایمانوردی مأمور شکنجه ساواک ۱ عدد

۲۴۰- شکنستن شیشه کار ساواک است ۱ عدد

دیوار نوشته‌های تهران را تشکیل می‌داد. متن شعارها به ترتیب عبارت است از:

۲۴۳- مرگ بر مزدوران چماق بدست ۱ عدد
۲۴۴- چماق بدستان را سرنگون سازیم ۱ عدد
۲۴۵- برای مقابله با چماق بدستها آماده باشید. ۱ عدد

ج- قانون اساسی

شعار «این ملت قانون اساسی را نمی‌خواهد، متشکریم» به طول ۱۰ متر به رنگ قرمز با اسپری بر دیواری در خیابان شاهرضا (انقلاب)، بلندترین شعار ثبت شده علیه قانون اساسی بود. کوچکترین شعار ۰/۵ متر و یا جمله «قانون اساسی، خرتوخر سیاسی» به رنگ سیاه و با قلممو نوشته شده بود.

طول مجموع ۱۴ شعار علیه قانون اساسی، ۳۴ متر و میانگین آنها ۲/۴ متر بود. شعارهای

۲۶۰- سرباز برادر کشی چرا، مانند خر در سپاه
 یزید زمان باش
 ۲۶۱- سرباز تو بی گناهی، فرماندهات جلاد
 است
 ۲۶۲- ارتش تو مال مایی، نه مال آمریکایی
 ۲۶۳- به نوکران ارتش شاهنشاهی اعتماد
 نکنید
 ۲۶۴- باپول نفت ملت، تیراندازی به ملت
 ۲۶۵- نزن سرباز
 ۲۶۶- سرباز فرار کن
 ۲۶۷- مرگ بر سرباز برادر کش
 ۲۶۸- مرگ بر لاش
 ۲۶۹- پیش به سوی نابودی ارتش ضد
 خلقی
 ۲۷۰- مرگ بر ارتش مزدور شاه خائن
 ۲۷۱- لعنت به گارد شاهنشاهی
 ۲۷۲- مرگ بر گارد شاهنشاهی
 ۲۷۳- ما ارتش ملی می خواهیم، نه ارتش
 شاهنشاهی (آمریکایی)
 ۲۷۴- به دستور خمینی برای حفظ قرآن،
 ارتش تو یار ما باش
 ۲۷۵- ۴/۵ حکومت نظامی
 ۲۷۶- حکومت نظامی دیگر اثر ندارد
 ۲۷۷- در ساعت حکومت نظامی ثروت کشور به
 غارت می رود
 ۲۷۸- پادگان عشرت آباد خلع سلاح شد
 ۲۷۹- ارتش خلقی بر ارتش طاغوتی پیروز
 شد
ه- رژیمها و کشورهای دیگر
 ۵/۸ درصد از دیوار نوشته های تهران (۶۲)
 شعار، علیه رژیمها و کشورهای دیگر بویژه
 آمریکا و شوروی بود. طول کل این شعارها
 ۱۵۵ متر و میانگین هر شعار ۲/۵ متر بود.
 از این تعداد، ۲۸ شعار علیه آمریکا، ۸ شعار
 علیه امپریالیسم، یک شعار علیه شوروی، ۵ شعار
 علیه کمونیست، ۶ شعار علیه آمریکا و شوروی
 باهم و ۹ شعار علیه مثلث امپریالیسم-
 صهیونیسم- کمونیسم و ۵ شعار علیه چین یا
 شرق و غرب و یا ترکیبی از اینها و آمریکا
 و شوروی.
 بزرگترین شعار علیه رژیمهای دیگر به طول
 ده متر به رنگ آبی و با قلم مو بر دیواری در
 خیابان دکتر فاطمی (آریا مهر سابق) با این جمله
 بود: «بعد از شاه نوبت گـ...
 خورها (شوروی) و نفت خورها (آمریکا) است».
 کوچکترین شعار ۰/۵ متر به رنگ سیاه با قلم
 مو بر دیواری در خیابان آرامگاه با جمله «مرگ
 بر امپریالیسم آمریکا» نوشته شده بود.
 ۴۰ درصد از مضمون شعارهای علیه رژیمها
 و کشورهای دیگر را شعارهای علیه آمریکا و
 ۱۰ درصد را شعارهای علیه شوروی تشکیل
 می داد. ۲۳ درصد از این شعارها، علیه
 امپریالیسم، ۱۵ درصد علیه کمونیسم، ۱۱

درصد علیه صهیونیسم و ۲ درصد علیه سایر
 کشورها و یا رژیمها بود.

شعارهای علیه رژیمها و کشورهای دیگر، به شرح
 زیر است:

۲۸۰- بعد از شاه نوبت آمریکاست ۴ عدد
 ۲۸۱- آمریکایی گمشو ۳ عدد
 ۲۸۲- مرگ بر مزدوران آمریکایی ۲ عدد
 ۲۸۳- مرگ بر امپریالیسم آمریکا ۲ عدد
 ۲۸۴- مرگ بر امپریالیسم خونخوار آمریکا
 ۱ عدد

۲۸۵- مرگ بر جلاد آمریکایی ۱ عدد
 ۲۸۶- مرگ بر آمریکا ۱ عدد
 ۲۸۷- مرگ بر کارتر نفت خوار ۱ عدد
 ۲۸۸- مرگ بر کارتر و حامیان شاه ۱ عدد
 ۲۸۹- مرگ بر زرتالهای آمریکایی ۱ عدد
 ۲۹۰- پیروزی نهایی، اخراج آمریکایی ۱ عدد
 ۲۹۱- ما خواهان خروج ۴۰ هزار مستشار
 نظامی آمریکایی هستیم ۲ عدد

292- Yanky go home
 ۲۹۳- آمریکا باید گم شود ۱ عدد
 ۲۹۴- ای هویزر مواظب جمجمه سرت باش
 ۲۹۵- مادایه نمی خواهیم، آمریکا ولان کن
 ۲۹۶- آمریکا از ویتنام که منابعی نداشت،
 دست برداشت چه رسد به ایران با این همه
 منابع، پس راهی بجز اسلحه نیست ۱ عدد

297- Yuo are burying you graves
 yankees
 ۲۹۸- نه آمریکا، نه شوروی، ایرانی مستقل
 و متکی به خود ۱ عدد
 ۲۹۹- مرگ بر امپریالیسم شوروی، مرگ بر
 شاه ۱ عدد
 ۳۰۰- بعد از شاه نوبت آمریکا و شوروی است
 ۱ عدد

۳۰۱- پیروزی نهایی، اخراج آمریکا و شوروی
 ۳۰۲- بعد از شاه نوبت گاز خورها (شوروی)
 و نفت خورها (آمریکا) است ۱ عدد
 ۳۰۳- مرگ بر کمونیسم ۱ عدد

۳۰۴- مرگ بر کمونیست ۱ عدد
 ۳۰۵- مرگ بر کمونیسم بین الملل ۱ عدد
 ۳۰۶- مرگ بر امپریالیسم و صهیونیسم
 و کمونیسم ۴ عدد

۳۰۷- صهیونیسم، امپریالیست، کمونیست
 مثلث شوم (همراه بارسم یک مثلث) ۱ عدد
 ۳۰۸- تاقطع دست امپریالیسم می جنگیم ۲ عدد
 ۳۰۹- امپریالیسم، کاپیتالیسم، صهیونیسم
 مثلث استعمار (همراه بارسم یک مثلث) ۱ عدد
 ۳۱۰- مرگ بر مثلث شیطان: کمونیسم،
 صهیونیسم، امپریالیسم ۱ عدد

۳۱۱- مرگ بر امپریالیسم و کاپیتالیسم غرب ۱ عدد
 ۳۱۲- چین، شوروی، آمریکا دشمنان خلق
 ایران ۱ عدد
 ۳۱۳- چین، شوروی، آمریکا، اسرائیل، دشمنان
 مسلمان ۱ عدد

۳۱۴- کمونیسم، صهیونیسم مرگ بر
 منافقین ۱ عدد
 ۳۱۵- مرگ بر امپریالیسم ۱ عدد
 ۳۱۶- نابود باد حاکمیت امپریالیسم ۱ عدد
 ۳۱۷- بعد از رفتن یا مرگ شاه، مبارزه علیه
 امپریالیسم آغاز می گردد. ۱ عدد

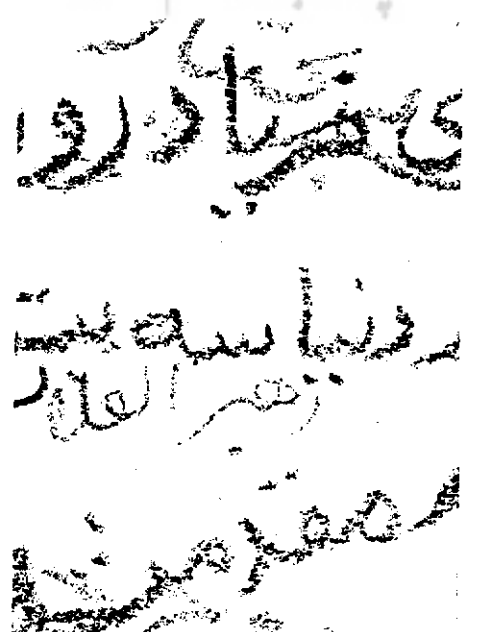
۳۱۸- مرگ بر رژیم سرمایه داری وابسته به
 امپریالیسم ۱ عدد
 ۳۱۹- نابود باد حاکمیت امپریالیسم و
 نوکرانش، برقرار باد جمهوری دموکراتیک
 خلق ۱ عدد
 ۳۲۰- مرگ بر تمامی ابرقدرتها ۱ عدد
 ۳۲۱- نه شرق، نه غرب، استقلال ۱ عدد

علاوه بر شعارهای فوق، ۱۷ شعار که در
 بخشهای دیگر بررسی شده دارای محتوای علیه
 رژیم و کشورهای دیگر بود. شماره ردیف این
 شعارها عبارت است از: ۴۱، ۵۰، ۱۶۰، ۱۶۱،
 ۱۹۶، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۲، ۲۰۴، ۲۵۶،
 ۴۰۱، ۵۱۵، ۵۱۷، ۵۴۰ و ۵۵۲.

● شعارهای موافق اسلام و حکومت
 اسلامی، شهدا، چریکهای فدایی،
 مجاهدین خلق، حزب توده، سایر
 احزاب، ارتش و کشورها و رژیمهای دیگر

الف- اسلام و حکومت اسلامی
 ۷/۸ درصد از دیوار نوشته های تهران در تأیید
 اسلام و حکومت اسلامی بود. این نسبت پس از
 شعارهای مربوط به شاه و امام، بالاترین حد را
 داشت. مجموع طول ۸۴ شعار مربوط به اسلام
 و حکومت اسلامی، ۳۵۹/۴ و میانگین طول هر
 شعار ۴/۲۸ متر بود. این میانگین، پس از
 میانگین طول شعارهای مربوط به بازگشت امام
 به ایران، طولترین شعارهای دیواری تهران را
 تشکیل می داد.

بلندترین شعار به طول ۸ متر با قلم مو به
 رنگ سبز در خیابان سیمتری با جمله «ما
 خواستار جمهوری اسلامی هستیم» و کوتاهترین
 شعار به طول ۲۵ سانتیمتر به رنگ قرمز با
 شابلون فردوسی با جمله «استقلال، آزادی

جمهوری اسلامی» نوشته شده بود.
 ۶۱ درصد از شعارهای مذکور با اسپری، ۲۲ درصد با قلم مو، ۵ درصد با شابلون، ۵ درصد با ذغال و گچ و ۷ درصد بقیه با سایر وسایل نوشته شده بود. ۴۲ درصد از شعارهای مربوط به اسلام و حکومت اسلامی قرمز، ۲۰ درصد آبی، ۱۷ درصد سبز، ۱۴ درصد قرمز و ۷ درصد بقیه سفید و نارنجی بود.

۳۸ درصد از این شعارها، دارای مضمون تشکیل جمهوری اسلامی بود، ۱۴ درصد دارای مضمون هدف تشکیل حکومت اسلامی و ۴ درصد تشکیل حکومت عدل علی و عدل اسلامی، یک درصد جمهوری دموکراتیک اسلامی و یک درصد حکومت الله بود. اگر همه اینها را با یک مفهوم بپذیریم، در واقع مضمون ۵۸ درصد از شعارهای فوق تشکیل رژیم اسلامی بوده ۴۲ درصد بقیه در زمینه اسلام.

در میان ۸۴ شعار ثبت شده مربوط به اسلام و حکومت اسلامی، صفتهای زیر برای توجیه چنین حکومتی ذکر شده بود: حکومتی مورد درخواست و حامی دهقانان و کارگران، زحمتکشان و محرومان و مددکار قشرهای مختلف مستضعف. حکومتی مخالف استثمار انسان از انسان، دارای جامعه‌ای بی طبقه و توحیدی و رهبری غیر مستبد و هدایت کننده. حکومت الله به رهبری علی (ع)، امام زمان و خمینی و حامی پیروان مذاهب دیگر. این حکومت منشاء عدالت اجتماعی و عالیترین نوع دموکراسی است.

شعارهای مربوط به اسلام و حکومت اسلامی، به ترتیب فراوانی به شرح زیر است:

- ۳۲۲- استقلال، آزادی، جمهوری اسلامی ۱ عدد
- ۳۲۳- فقط جمهوری اسلامی ۶ عدد
- ۳۲۴- برقرار باد جمهوری عدل اسلامی ۲ عدد
- ۳۲۵- استقلال، آزادی، حکومت اسلامی ۲ عدد
- ۳۲۶- هدف جمهوری اسلامی است ۱ عدد
- ۳۲۷- هدف ما جمهوری اسلامی ۱ عدد
- ۳۲۸- استقلال، جمهوری اسلامی ۱ عدد
- ۳۲۹- هدف جمهوری اسلامی ۱ عدد
- ۳۳۰- تا تشکیل جمهوری اسلامی نهضت ادامه دارد ۱ عدد
- ۳۳۱- تا اقامه حکومت اسلامی نهضت ادامه دارد ۱ عدد
- ۳۳۲- این شاه آمریکایی اعدام باید گردد. جمهوری اسلامی ایجاد باید گردد ۱ عدد
- ۳۳۳- ما خواستار جمهوری اسلامی هستیم ۱ عدد
- ۳۳۴- یا مرگ یا حکومت جمهوری اسلامی ۱ عدد
- ۳۳۵- حکومت اسلامی ایجاد باید گردد ۱ عدد

۳۳۶- حکومت اسلامی خواسته دهقان و کارگر ۱ عدد

۳۳۷- تا برقراری حکومت اسلامی نهضت ادامه دارد ۱ عدد

۳۳۸- ما ننگ ۲۵ قرن را با خون خود محو می کنیم و حکومت الله را به رهبری علی و امام زمان برقرار می کنیم ۱ عدد

۳۳۹- تا برقراری جمهوری اسلامی مبارزه ادامه دارد ۱ عدد

۳۴۰- جمهوری اسلامی ایجاد باید گردد ۱ عدد

۳۴۱- ملت اردبیل خواستار جمهوری اسلامی هستند ۱ عدد

۳۴۲- جمهوری دموکراتیک اسلامی ۱ عدد

۳۴۳- برقرار باد حکومت علی ۱ عدد

۳۴۴- برقرار باد حکومت عدل اسلامی به رهبری امام خمینی ۱ عدد

۳۴۵- به سوی تشکیل حکومت عدل اسلامی به رهبری امام خمینی ۱ عدد

۳۴۶- پیروزی نهایی جمهوری اسلامی ۱ عدد

۳۴۷- اسلام پیروز است ۱ عدد

۳۴۸- اسلام پیروز شد ۱ عدد

۳۴۹- حکومت اسلامی را تبریک می گوئیم ۱ عدد

۳۵۰- حکومت اسلامی را به ملت ایران تبریک می گوئیم ۱ عدد

۳۵۱- درود بر جمهوری اسلامی ۱ عدد

۳۵۲- حکومت اسلامی مدد کار قشرهای مختلف مستضعف ۱ عدد

۳۵۳- اسلام حامی زحمتکشان ۱ عدد

۳۵۴- حکومت اسلامی- رهایی ۱ عدد

۳۵۵- هرگونه استعمار انسان از انسان در جامعه توحیدی اسلام محکوم است ۱ عدد

۳۵۶- در حکومت اسلامی رهبر مستبد نیست، مشاور است. حاکم نیست، هادی است.

هدف حکومت اسلامی رفاه (مصرف) نیست، فلاح است و اینکه انسانی به وجود آید ۱ عدد

۳۵۷- عکس در حکومت عدل اسلامی غارتگری حرام است، اموال ارتش ملی است نه فردی ۱ عدد

۳۵۸- برقراری عدالت اجتماعی و جمعیت منافع محرومان و مستضعفین، از پایه‌های وجودی جمهوری اسلامی است ۱ عدد

۳۵۹- اسلام حامی مستضعفین، کارگر و دهقانهاست ۱ عدد

۳۶۰- مکتب توحیدی اسلام، تنها راه رهایی ۱ عدد

۳۶۱- حکومت اسلامی عالیترین نوع دموکراسی ۱ عدد

۳۶۲- جمهوری اسلامی منشاء عدالت اجتماعی ۱ عدد

۳۶۳- برادر مسیحی، جمهوری اسلامی به نحو احسن از تو حمایت خواهد کرد ۱ عدد

۳۶۴- اسلام حامی زحمتکشان مستضعف است ۱ عدد

۳۶۵- ماخواستار برقراری نظام توحیدی هستیم ۲ عدد

۳۶۶- پیش به سوی جامعه بی طبقه توحیدی ۲ عدد

۳۶۷- لا اله الا الله ۲ عدد

۳۶۸- آنها که گفتند دین افیون توده‌ها دیدید خود افیون توده‌ها شدند ۲ عدد

۳۶۹- درود به روحانیت تشیع ۲ عدد

۳۷۰- انقلاب اسلامی وسیله‌ای است تا سرانجام انسانی نو به پاخیزد ۱ عدد

۳۷۱- ماه محرم، ماه پیروزی خون بر شمشیر ۱ عدد

۳۷۲- نصر من الله و فتح قریب ۱ عدد

۳۷۳- حزب فقط حزب الله ۱ عدد

۳۷۴- جاوید فقط خداست ۱ عدد

۳۷۵- کشور ما کشور اسلامی نهضت ما نهضت اسلامی ۱ عدد

۳۷۶- سکوت هر مسلمان، خیانت است به قرآن ۱ عدد

۳۷۷- قرآن محمد، نهج البلاغه را حتماً مطالعه کنید ۱ عدد

۳۷۸- خدا، قرآن، محمد ۱ عدد

۳۷۹- این است شعار ملت: خدا، قرآن، محمد ۱ عدد

۳۸۰- استقلال این است ندای قرآن ۱ عدد

۳۸۱- باخواندن کتابهای دکتر شریعتی و بنی صدر و دیگر دانشمندان اسلام، اسلام واقعی را دریابید ۱ عدد

Handwritten text in Persian, including the name 'مکتب توحیدی' (Maktabe Tawhidi) and other illegible words.

Handwritten text in Persian, including the name 'مکتب توحیدی' (Maktabe Tawhidi) and other illegible words.

۳۸۲- دومین جهاد مسلمانان، جهاد نفسانی است ۱ عدد

علاوه بر این در بخشهای دیگر این بررسی، ۱۷ شعار دارای محتوای اسلام و حکومت اسلامی است. شماره ردیف این شعارها عبارت است از: ۵۰، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۵۴، ۲۱۹، ۲۲۱، ۲۲۲، ۳۸۶، ۳۹۷، ۴۳۹، ۴۹۲، ۵۳۴، ۵۷۱ و ۵۷۱

ب- شهدا

۲/۹ درصد از دیوار نوشته‌های تهران را شعارهای مربوط به شهدا تشکیل می‌داد. میانگین طول ۳۲ شعار مربوط به شهدا، ۲/۶۳ متر و طول مجموع آنها ۸۴/۳ متر

بود. بلندترین شعار به طول ۸ متر در خیابان سیمتری به رنگ سبز با جمله «کشتار روز ۱۱/۶ دانشگاه تهران را محکوم می‌کنیم»، و کوتاهترین شعار به طول ۳۰ سانتیمتر به رنگ قرمز و با اسیری با جمله «شهید جاوید است» در تجریش نوشته شده بود.

۳۸ درصد از شعارهای مربوط به شهدا به رنگ سیاه، ۲۲ درصد قرمز، ۲۲ درصد آبی و ۱۸ درصد سبز و سفید بود. ۵۵ درصد از شعارهای مذکور با اسیری، ۱۳ درصد با قلم مو، ۱۳ درصد با ماژیک، ۱۳ درصد با ذغال و گچ و ۶ درصد با سایر وسایل نوشته شده بود.

۲۸ درصد از مضمون شعارهای مربوط به شهدا تعریف و تمجید از شهادت بود، ۱۶ درصد آنها حاوی درود بر شهدا و ۱۹ درصد بقیه جنبه خبری داشت و تعداد کشته‌شدگان را در نقاط مختلف شهر اعلام می‌کرد. در شعارهای دیواری

مربوط به شهدا صفتهای زیر برای شهید ذکر شده بود: مرگ در راه حق، تنهاره سعادت، عمر جاویدان، نشانهای از ایمان، پشتوانه مبارزات مردم و وسیلهای برای رسیدن به آزادی و عدم اسارت.

شعارهای در تأیید شهدا، به شرح زیر است:

۳۸۳- درود بر شهیدان راه آزادی ۲ عدد

۳۸۴- درود بر شهیدان راه حق ۲ عدد

۳۸۵- درود بر شهیدان ۱ عدد

۳۸۶- درود به روان پاک شهدای اسلام ۱ عدد

۳۸۷- تنها ره سعادت، ایمان، جهاد، شهادت ۱ عدد

۳۸۸- شهیدان زنده‌اند، اللعاکبر ۱ عدد

۳۸۹- شهید جاوید است ۱ عدد

۳۹۰- شهید هرگز نمی‌میرد ۱ عدد

۳۹۱- شهید بعثت دائمی پیامبر است ۱ عدد

۳۹۲- مردم به ما ملحق شوید، شهید راه حق شوید ۱ عدد

۳۹۳- شهید قلب تاریخ است ۱ عدد

۳۹۴- شهدا، باغبانان باغ انقلابند ۱ عدد

۳۹۵- راه شهیدان ما، شیوه ایمان ما ۱ عدد

۳۹۶- در آیینی که شهادت است، اسارت نیاید باشد ۱ عدد

۳۹۷- دینی که شهادت دارد، اسارت ندارد ۱ عدد

۳۹۸- خون شهدای ما تنها از لوله مسلسل مجاهدین زبانه می‌کشد ۱ عدد

۳۹۹- از دریای خون خواهیم گذشت تا به آزادی برسیم ۱ عدد

۴۰۰- قسم به خون شهدا شاه ترا می‌کشیم ۱ عدد

۴۰۱- این مبارزات، پشتوانه‌اش نه کمونیست است، نه امپریالیسم بلکه خون شهیدان است ۱ عدد

۴۰۲- نظام آباد- ویلا کشته داد ۱۱/۲۱ ۱ عدد

۴۰۳- میدان ۲۵ شهریور ۳۰ نفر کشته و هزار نفر زخمی ۱ عدد

۴۰۴- شاه رضا کشته داد: ۵۷/۱۰/۷ ۱ عدد

۴۰۵- ما کشتار روز ۱۱/۶ دانشگاه تهران را محکوم می‌کنیم ۱ عدد

۴۰۶- تعداد کشته شدگان در تاریخ ۵۷/۱۰/۶ ۱ عدد

۸۹ نفر زخمی و ۳۰ کشته ۱ عدد

۴۰۷- اینجا دونفر شهید راه حق شدند ۱ عدد

۴۰۸- انتقام خون شهیدان را خواهیم گرفت ۱ عدد

۴۰۹- از خون جوانان وطن لاله دمیده ۱ عدد

۴۱۰- در طلوع آزادی، جای شهدا خالی ۱ عدد

۴۱۱- جای شهیدان خالی‌ست حق پایدار است ۱ عدد

۴۱۲- جای شهدا خالی ۱ عدد

علاوه بر این، شعارهای ۱۷۲، ۲۰۲، ۴۶۰، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۷۹ و ۵۶۰ نیز که در بخشهای دیگر بررسی شده از شهید نام برده است.

ج- چریکهای فدایی خلق

۴/۵ درصد از دیوار نوشته‌های تهران مربوط

به سازمان چریکهای فدایی خلق بود که تعداد

این شعارها ۴۹ و طول آنها ۱۳۱/۷۵ با

میانگین ۲/۶۹ بود.

بلندترین شعار دوازده متر با جمله «درود بر

سازمان چریکهای فدایی خلق، بازوی مسلح

انقلاب» بود که به رنگ آبی با اسپری در

خیابان سی متری دیده شد. کوچکترین شعار با

ماژیک آبی روی دیواری در خیابان شاهرضا با

جمله «درود بر فدایی» به طول ۲۰ سانتیمتر

نوشته شده بود.

۳۳ درصد از شعارهای مربوط به سازمان

چریکهای فدایی خلق با اسپری، ۳۳ درصد با

قلم مو، ۱۶ درصد با ماژیک، ۱۰ درصد با ذغال

و گچ، ۶ درصد با شابلون و ۲ درصد با سایر

وسایل نوشته شده بود. ۵۰ درصد از شعارهای مربوط به این سازمان به رنگ قرمز، ۱۸ درصد سیاه، ۱۶ درصد آبی و ۱۶ درصد بقیه به رنگهای سفید، سبز و قهوه‌ای و زرد بود.

۴۹ درصد از شعارهای مربوط به سازمان چریکهای فدایی خلق دارای مضمون درود بر سازمان مذکور بود. ۲۷ درصد دارای مضمون مشارکت و پیوند چریکهای فدایی با همافران، ۱۰ درصد حاوی مضمون تهدید از سوی

سازمان مذکور برای تبدیل تمام ایران به سیاهکل، ۶ درصد از شعارها دارای مضمون درود بر اعضای کشته شده سازمان مانند بیژن حزنی و بهنام فرهمند و ۴ درصد نیز حاوی

اخباری از پیروزیهای سازمان در نبردهای خیابانی مانند شکسته شدن محاصره میدان شهناز (میدان امام حسین) یا سقوط کلاتری خیابان حافظ بود.

شعارهای مربوط به سازمان چریکهای فدایی

خلق به شرح زیر است:

۴۱۳- درود بر چریکهای فدایی خلق ۱۷ عدد

۴۱۴- درود بر سازمان چریکهای فدایی خلق، بازوی مسلح انقلاب ۳ عدد

۴۱۵- تنها ره‌رهایی پیوند با فدایی ۲ عدد

۴۱۶- ایران را سراسر سیاهکل می‌کنیم ۲ عدد

۴۱۷- با خون خود سراسر ایران را سیاهکل می‌کنیم ۱ عدد

۴۱۸- پاینده فداییان ایران ۱ عدد

۴۱۹- سلام بر فدایی ۱ عدد

۴۲۰- درود بر فدایی- سلام بر مجاهد ۱ عدد

۴۲۱- سازمان چریکهای فدایی خلق پیشاهنگان کارگر ۱ عدد

۴۲۲- چریکهای فدایی به یاری همافران شتافتند ۵ عدد

۴۲۳- چریکهای فدایی به همافران پیوستند؛ درود بر شما ۴ عدد
 ۴۲۴- مبارک باد پیوند فدایی و همافر ۲ عدد
 ۴۲۵- همافر- فدایی بیوندتان مبارک ۱ عدد
 ۴۲۶- زنده باد اتحاد کارگران با چریکهای فدایی خلق ایران ۱ عدد
 ۴۲۷- ما به یاری همافران، ایران را سراسر سياهل می کنیم ۲ عدد
 ۴۲۸- محاصره میدان شهناز به کمک چریکهای فدایی شکسته شد ۱ عدد
 ۴۲۹- درود بر رفیق شفیق بیژن حزنی ۲ عدد
 ۴۳۰- این مرکز ضد خلقی توسط چریکهای فدایی سقوط کرد (کلانتری حافظ) ۱ عدد
 ۴۳۱- بهنام فرهمند- چریک فدایی خلق ۱ عدد
 علاوه بر این، شعار ۴۴۴ نیز از چریکهای فدایی نام برده است.

د- سازمان مجاهدین خلق ایران

۳/۳ درصد از دیوار نوشتههای تهران را شعارهایی درتأیید سازمان مجاهدین خلق ایران تشکیل می داد. طول مجموع ۳۶ شعار مذکور ۱۰۸/۵ متر و میانگین آن ۳/۳ متر بود.
 برای نوشتن شعارهای مربوط به سازمان مجاهدین خلق ایران بیش از تمام شعارهای دیگر از شابلون استفاده شده بود (۱۹ درصد از شعارهای سازمان) به همین جهت در میان شعارهای این سازمان بیش از هر گروه دیگر، تصویر به چشم می خورد. به طوری که علاوه بر ۳۶ شعار مذکور ۸ تصویر به شرح زیر در نمونه ثبت شد:

۱- آرم سازمان مجاهدین خلق ۴ عدد
 ۲- تصویر آیت الله خمینی، دکتر علی شریعتی و برادران رضایی ۱ عدد
 ۳- تصویر خانواده رضایی، اسلحه ۱ عدد
 ۴- آرم مجاهدین خلق و تصویر مهدی رضایی ۱ عدد
 به این ترتیب می توان چنین استنباط کرد که ۱۸ درصد از شعارهای مربوط به این سازمان را تصاویر تشکیل می داده است.

بلندترین شعار مربوط به این سازمان به طول ۳۰ متر به رنگ نارنجی با اسپری روی دیواری در خیابان تاج نوشته شده بود. این شعار علاوه بر آنکه بلندترین شعار مربوط به سازمان مجاهدین خلق بود، بلندترین شعار ثبت شده در تهران نیز محسوب می شود. متن این شعار عبارت بود از: «درود بر سازمان مجاهدین خلق»

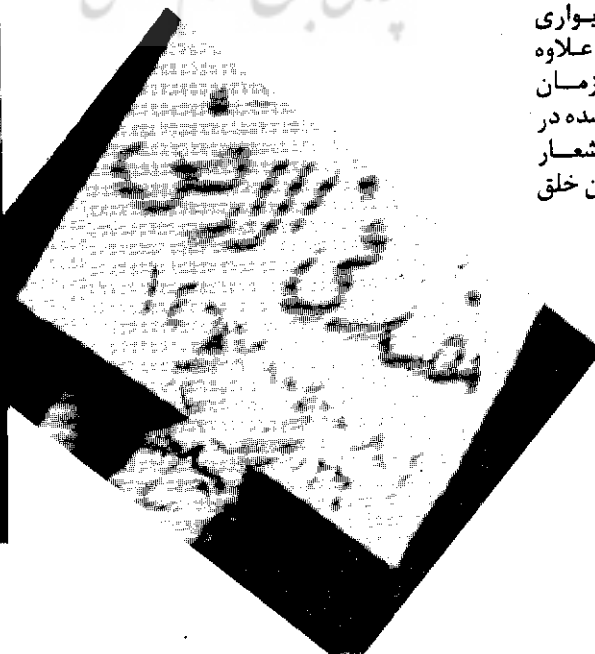
ایران، بازوی مسلح خلق مستضعف، درود بر خمینی، سلام بر مجاهد»
 کوچکترین شعار به طور ۲۰ سانتیمتر، به رنگ سبز با جمله «درود بر مجاهدین خلق» با اسپری بردیواری درمجیدیه نوشته شده بود.
 ۴۴ درصد از شعارهای مذکور به رنگ قرمز، ۱۹ درصد سیاه، ۱۷ درصد آبی
 ۸ درصد سبز و ۱۲ درصد بقیه به رنگهای نارنجی، سفید و زرد بود.

۳۹ درصد از شعارهای مربوط به مجاهدین خلق، با اسپری، ۲۲ درصد با قلم مو، ۱۹ درصد با شابلون، ۱۴ درصد با ماژیک و ۶ درصد با ذغال و گچ نوشته شده بود.
 ۷۸ درصد از شعارهای مربوط به مجاهدین خلق دارای محتوای درود بر سازمان مذکور با شهدای آن سازمان مانند مهدی رضایی و ... بود. ۱۲ درصد از شعارها نقل قسمتی از سخنان و دفاعیات شهدای اولیه سازمان بود.

در زیر شعارهای مربوط به سازمان مجاهدین خلق آورده شده است:

۴۳۲- درود بر مجاهدین خلق ۱۰ عدد
 ۴۳۳- تنها راه رهایی راه مجاهدین است ۳ عدد
 ۴۳۴- مرگ بر منافقین، درود بر مجاهدین ۲ عدد
 ۴۳۵- درود بر مجاهدین مسلمان ۱ عدد
 ۴۳۶- درود بر برادران مجاهد ۱ عدد
 ۴۳۷- سلام بر مجاهد، درود بر خمینی ۱ عدد
 ۴۳۸- درود بر مجاهد، درود بر خمینی ۱ عدد
 ۴۳۹- الله اکبر اسلحه ماست درود بر مجاهدین خلق ۱ عدد
 ۴۴۰- درود بر چریکهای مجاهدین بازوی مسلح انقلاب ۱ عدد
 ۴۴۱- درود بر سازمان مجاهدین خلق ایران بازوی مسلح خلق مستضعف- درود بر خمینی، سلام بر مجاهد ۱ عدد
 ۴۴۲- پاینده: سازمان مجاهدین خلق ایران ۱ عدد

۴۴۳- درود بر سازمان مجاهدین و فداییان خلق ایران ۱ عدد
 ۴۴۴- درود بر فدایی و مجاهد ۱ عدد
 ۴۴۵- درود بر مجاهدین نهاوند ۱ عدد
 ۴۴۶- درود بر مهدی رضایی گل سرخ انقلاب ایران ۱ عدد
 ۴۴۷- زنده و جاوید باد یاد شریف واقفی که به دست منافقان شهید شد ۱ عدد
 ۴۴۸- درود بر حسن فرزانه مجاهد زندانی ۱ عدد
 ۴۴۹- درود بر مجاهد شهید اکبر شامی ۱ عدد
 ۴۵۰- درود بر مجاهد کبیر سعید محسن ۱ عدد
 ۴۵۱- درود بر مردم قم که با خون خود پایه ما را استوار کردند، سازمان مجاهدین خلق ۱ عدد
 ۴۵۲- یا ما سرخس [را] بگویم به سنگ یا او سر ما به دار سازد آونگ القسه در این زمانه پرنیرنگ یک کشته به نام به که صد زنده به ننگ از دفاعیات مهدی رضایی ۱ عدد
 ۴۵۳- یا ما سرخس را [به] گویم به سنگ یا او تن ما به دار سازد آونگ ۱ عدد
 ۴۵۴- تا ظلم هست مبارزه هست و تا مبارزه هست شکست و پیروزی است ۱ عدد
 ۴۵۵- قانون اراده توده هاست (سعید محسن) ۱ عدد
 علاوه بر این شعارهای شماره ۳۹۸، ۴۲۰ و ۴۹۴ نیز که در بخشهای دیگر به آنها اشاره شده از مجاهدین خلق نام برده است.
 ه- حزب توده
 در نمونه مورد بررسی تعداد ۱۱ شعار درباره

نگارخانه

حزب توده ثبت شد که یک درصد کل دیوار نوشته‌های تهران را تشکیل می‌داد. طول مجموع ۱۱ شعار مذکور ۲۶/۲۰ و میانگین آن ۲/۳۸ بود.

بلندترین شعار مربوط به حزب توده به طول ۸ متر با اسپری به رنگ قرمز در خیابان آریامهر سابق دیده شد. این شعار عبارت بود از: تمام قوانین قبل از

انقلاب مردود است. درود بر حزب توده» کوتاهترین شعار ۷۰ سانتیمتر به رنگ قرمز و با مازیک بردیواری در همان خیابان با جمله «درود بر حزب توده ایران» نوشته شده بود.

۵۵ درصد از شعارهای مربوط به حزب توده به رنگ سیاه و بقیه به رنگهای قرمز، آبی و سبز، همچنین ۴۵ درصد از شعارهای مذکور با اسپری و بقیه با قلم مو و مازیک نوشته شده بود. از ۱۱ شعار مربوط به حزب توده، ۷ شعار یعنی ۶۴ درصد را جمله «درود بر حزب توده ایران» تشکیل می‌داد.

متن شعارهای مربوط به حزب توده به شرح زیر است:

- ۴۵۶ - درود بر حزب توده ایران ۷ عدد
  - ۴۵۷ - تمام قوانین قبل از انقلاب ۱ عدد
  - مردود است درود بر حزب توده ۱ عدد
  - ۴۵۸ - درود بر خسرو روزبه افسر انقلابی ۱ عدد
  - ۴۵۹ - درود بر رفیق کبیر خسرو روزبه ۱ عدد
  - ۴۶۰ - درود بر مجاهد شهید سرگرد محبی ۱ عدد
  - و سایر احزاب و گروهها
- علاوه بر شعارهایی که ذکر شد، به طور

پراکنده شعارهایی مربوط به سایر گروهها نیز به چشم می‌خورد که تعداد مجموع آنها در نمونه مورد بررسی ۱۰ شعار بود که مربوط به سازمان چریکی «حدید»، «قصاص»، «توحیدی صف»، «موحدین»، «چریکهای مسلمان فدایی امام»، «مجاهدین مختار»، «چریکهای فدایی مسلمان» و «حزب کمونیست ایران» بود.

طول مجموع این ۱۰ شعار ۲۷/۵ و میانگین آن ۲/۷۵ متر بود. این شعارها ۰/۹ درصد کل دیوار نوشته‌های تهران را تشکیل می‌داد.

۶۰ درصد از این شعارها با اسپری و ۳۰ درصد آنها با قلم مو نوشته شده بود. این شعارها به رنگهای قرمز، سیاه، آبی، سبز، نارنجی و قهوه‌ای نوشته شده بود.

بلندترین شعار به طول ۹ متر به رنگ نارنجی با اسپری در خیابان تاج دیده شد. این شعار عبارت بود از: «درود بر سازمانهای چریکی: توحیدی صف، حدید، قصاص»

شعارهای مربوط به سایر احزاب و گروهها به شرح زیر است:

- ۴۶۱ - درود بر سازمانهای چریکی: توحیدی صف، حدید-قصاص ۱ عدد
- ۴۶۲ - درود بر گروه نظامی توحیدی صف ۱ عدد
- ۴۶۳ - درود بر سازمان توحیدی صف ۱ عدد
- ۴۶۴ - درود بر سازمان موحدین ۱ عدد
- ۴۶۵ - درود بر چریکهای مسلمان و فدایی امام خمینی ۱ عدد
- ۴۶۶ - درود بر سازمان مجاهدین مختار ۱ عدد
- ۴۶۷ - تشکیل یک سازمان چریکی با ایدئولوژی اصولی، خواست جنبش است ۱ عدد
- ۴۶۸ - درود بر چریکهای فدایی مسلمان ۱ عدد
- ۴۶۹ - به حزب کمونیست ایران پیوندید ۱ عدد

ز- ارتش

۳/۹ درصد از دیوار نوشته‌های تهران موافق ارتش بویژه نیروی هوایی بود. بزرگترین شعار

موافق ارتش به طول ۱۵ متر با اسپری بر دیواری در خیابان فاطمی نوشته شده بود. این شعار عبارت بود از:

«درود به برادر ارتشی که به فرمان امام خمینی تفنگش را به دیگر سو نشانه گرفت و در کنار دیگر شهیدان به خاک افتاد.»

یکی از کوچکترین شعارها به طول نیم متر به رنگ قرمز و با اسپری به جمله «درود بر پرسنل نیروی هوایی» روی دیواری در تجریش نوشته شده بود.

تعداد شعارهای موافق ارتش ۴۲ و مجموع طول آنها ۱۰۴/۵ متر با میانگین ۳/۹

۵ متر بود. ۴۳ درصد از شعارهای درتایید ارتش دارای مضمون درود بر نیروی هوایی بود. ۱۴ درصد از شعارهای مذکور دارای مضمون گرامیداشت شهدای نیروی هوایی بود شعارهای موافق ارتش به ترتیب فراوانی به شرح زیر است:

- ۴۷۰ - درود بر پرسنل نیروی هوایی ۹ عدد
- ۴۷۱ - درود بر سرباز فراری ۲ عدد
- ۴۷۲ - درود به برادر ارتشی که به فرمان امام خمینی تفنگش را به دیگر سو نشانه گرفت و در کنار دیگر شهیدان به خاک افتاد ۱ عدد
- ۴۷۳ - درود بر ارتشی مجاهد ۱ عدد
- ۴۷۴ - درود بر برادر ارتشی ۱ عدد
- ۴۷۵ - درود بر ارتشیان مبارز و مجاهد ۱ عدد
- ۴۷۶ - پیروز باد نظامیان میهن پرست ۱ عدد
- ۴۷۷ - برادر همافر شهادت مبارک ۳ عدد
- ۴۷۸ - پرسنل هوایی، شهادت مبارک ۲ عدد
- ۴۷۹ - درود بر همافران شهید ۱ عدد
- ۴۸۰ - زنده باد نیروی هوایی ۱ عدد
- ۴۸۱ - نیروی هوایی ارتش خمینی ۱ عدد
- ۴۸۲ - پیروز باد نیروی هوایی ایران ۱ عدد
- ۴۸۳ - ستایش بر سالار مردان نیروی هوایی ۱ عدد
- ۴۸۴ - درود بر همافر مجاهد ۱ عدد
- ۴۸۵ - درود بر همافران قهرمان ۱ عدد
- ۴۸۶ - درود بر همافران پیشتاز ارتش آزادی بخش ایران ۱ عدد
- ۴۸۷ - به گفته خمینی ارتش برادر ماست ۱ عدد
- ۴۸۸ - به کوری چشم شاه ارتش برادر ماست ۱ عدد
- ۴۸۹ - ارتش برادر ماست خمینی رهبر ماست ۱ عدد

بزرگترین شعارها

۳۹

۴۹۰- به فرمان خمینی ارتش برادر ماست

۴۹۱- برای تشکیل ارتش خلق مسلح شویم
عدد ۱

۴۹۲- هدف حکومت اسلامی و ارتش ملی است
عدد ۱

۴۹۳- ۱۶۰ همافر تیرباران شد
عدد ۱

۴۹۴- کلانتریها توسط نیروی هوایی و پیروان امام خمینی و بیاباری سازمان مجاهدین خلق ایران فتح شد
عدد ۱

۴۹۵- همافر، لشگر گارد را شکست داد
عدد ۱

۴۹۶- فدائیان به کمک همافران شتافتند و گارد جاویدان را وادار به عقب‌نشینی کردند
عدد ۱

۴۹۷- جمع‌آوری ارتش توطئه است
عدد ۱

علاوه بر شعارهای فوق، شعارهای شماره ۵۵، ۱۲۱، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۵ نیز که در بخشهای دیگر بررسی شده دارای محتوایی موافق ارتش می‌باشد.

ک- رژیمها و کشورهای دیگر

۰/۷ درصد از دیوار نوشته‌های تهران درباره فلسطین بود، با مجموع طول ۱۹/۵ متر و میانگین ۲/۴۴ متر.

بلندترین شعار به طول ۴ متر به رنگ قهوه‌ای با اسپری درمجیدیه با جمله «پیروزی ملت فلسطین آرزوی قلبی ملت ایران است» و کوتاهترین شعار به طول یک متر به رنگ قرمز با قلم مو در همان خیابان نوشته شده بود با جمله «فلسطین پیروز است».

۷۵ درصد از این شعارها با اسپری و بیشتر آنها به رنگ قهوه‌ای بود. از ۸ شعار مذکور یک شعار مربوط به فلسطین، اریتره و فیلیپین بود. و در دو شعار از یاسر عرفات نام برده شده بود. شعارهای موافق رژیم و کشورهای دیگر به شرح زیر است:

۴۹۸- فلسطین، اریتره، فیلیپین پیروز باد
عدد ۱

۴۹۹- فلسطین پیروز است
عدد ۱

۵۰۰- درود بر برادران فلسطینی
عدد ۱

۵۰۱- درود بر ملت مبارز فلسطین
عدد ۱

۵۰۲- همبستگی ما با ملت فلسطین
عدد ۱

۵۰۳- پیروزی ملت فلسطین آرزوی قلبی ملت ایران است
عدد ۱

۵۰۴- درود بر مجاهد اسلام یاسر عرفات
عدد ۱

۵۰۵- یاسر عرفات بر اسرائیل پیروز است
عدد ۱

۵۰۶- فلسطین، اریتره، فیلیپین پیروز است
عدد ۱

۵۰۷- فلسطین، اریتره، فیلیپین پیروز است
عدد ۱

۵۰۸- فلسطین، اریتره، فیلیپین پیروز است
عدد ۱

۵۰۹- فلسطین، اریتره، فیلیپین پیروز است
عدد ۱

۵۱۰- فلسطین، اریتره، فیلیپین پیروز است
عدد ۱

۵۱۱- فلسطین، اریتره، فیلیپین پیروز است
عدد ۱

۵۱۲- فلسطین، اریتره، فیلیپین پیروز است
عدد ۱

۵۱۳- فلسطین، اریتره، فیلیپین پیروز است
عدد ۱

۵۱۴- فلسطین، اریتره، فیلیپین پیروز است
عدد ۱

۵۱۵- فلسطین، اریتره، فیلیپین پیروز است
عدد ۱

۵۱۶- فلسطین، اریتره، فیلیپین پیروز است
عدد ۱

۵۱۷- فلسطین، اریتره، فیلیپین پیروز است
عدد ۱

۵۱۸- فلسطین، اریتره، فیلیپین پیروز است
عدد ۱

۵۱۹- فلسطین، اریتره، فیلیپین پیروز است
عدد ۱

بلندترین شعار به طول ۶ متر به رنگ قرمز با اسپری بر دیواری در خیابان شاهرضا نوشته شده بود. متن این شعار عبارت بود از «تفرقه تنها سلاحی است که برای امپریالیسم مانده، وحدت و پیکار ما ضامن پیروزی است» کوتاهترین شعار ۴۰ سانتیمتر به صورت شابلون و به رنگ سیاه با جمله «اتحاد، مبارزه، پیروزی» در شمیران خیابان مصدق دیده شد.

۶ درصد از شعارهای مذکور با اسپری، ۲۱ درصد با قلم مو، ۱۴ درصد با ماژیک، ۱۱ درصد با شابلون و ۷ درصد با گچ و ذغال و همچنین ۴۳ درصد از این شعارها به رنگ سیاه، ۳۳ درصد قرمز و ۲۱ درصد به رنگ آبی نوشته شده بود.

این شعارها از سه دسته مضامین تشکیل شده است. ۳۲ درصد از آنها دارای مضمون اتحاد می‌باشد و مردم را به اتحاد و یگانگی دعوت می‌کند، از ۹ شعار مربوط به اتحاد ۴ شعار، این اتحاد را وسیله‌ای برای پیروزی می‌داند. و یک شعار اتحاد خائنان را تکذیب می‌کند. ۲۵ درصد از شعارها، دارای مضمون خودداری از تفرقه است. از ۷ شعار مربوط به خودداری از تفرقه، ۵ شعار تفرقه را وسیله‌ای برای امپریالیسم، شاه و آمریکا می‌داند. ۴۳ درصد از این شعارها علیه منافقان، خائنان و سازشکاران نوشته شده است.

متن شعارهای در باره اتحاد، تفرقه و منافقان به شرح زیر است:

۵۰۶- اتحاد، مبارزه، پیروزی
عدد ۲

۵۰۷- مردم متحد شوید
عدد ۱

۵۰۸- مردم متحد شوید. رفتن شاه حيله است
عدد ۱

۵۰۹- اتحاد، اتحاد ضرورت انقلاب
عدد ۱

۵۱۰- با اتحاد، رژیم ضد خلقی را نابود سازیم
عدد ۱

۵۱۱- رنجبر روی زمین، اتحاد
عدد ۱

۵۱۲- با اتحاد بین نیروهای خلق مسلمان پیروزی را قطعی کنیم
عدد ۱

۵۱۳- اتحاد خائنان- تا کتیک منافقانه
عدد ۱

۵۱۴- مواظب تفرقه باشید
عدد ۱

۵۱۵- تفرقه سلاح آمریکا
عدد ۱

۵۱۶- تفرقه نقشه آمریکا
عدد ۱

۵۱۷- تفرقه، تنها سلاحی است که برای امپریالیسم مانده، وحدت و پیکار ما ضامن پیروزی است
عدد ۱

۵۱۸- تفرقه و جدایی سلاح شاه خائن
عدد ۱

۵۱۹- تفرقه و نفاق سلاح دشمن
عدد ۱

۵۲۰- ترس، نفاق، اختلاف، آفت هر انقلاب
عدد ۱

۵۲۱- مرگ بر منافقین
عدد ۱

۵۲۲- مرگ بر مخالفین ملت
عدد ۱

۵۲۳- مرگ بر سازشکار
عدد ۱

۵۲۴- مرگ بر منافقین خائن و رفورمیستهای کثیف
عدد ۱

۵۲۵- مرگ بر انحصارطلبان
عدد ۱

۵۲۶- مرگ بر بی طرفان
عدد ۱

۵۲۷- مرگ بر کسانی که در لباس روحانیت به کشور خیانت می‌کنند
عدد ۱

۵۲۸- مرگ بر سازشکاران مرگ بر شاه خائن
عدد ۱

۵۲۹- مرگ بر منافقین مارکسیست
عدد ۱

علاوه بر شعارهای فوق، شعارهای شماره ۴۳۷ و ۴۴۷ نیز دارای چنین محتوایی می‌باشد.

ب- مسلح شدن

۳/۱ درصد از دیوار نوشته‌های تهران، مردم را تشویق به مسلح شدن و جنگ مسلحانه می‌کرد. تعداد شعارهای حاوی این موضوع ۳۴، طول مجموع آن ۱۲۲ متر و میانگین هر شعار ۳/۵۸ متر بود.

بزرگترین شعار به رنگ آبی و به طول ۱۳ متر با اسپری بردیواری در خیابان سی‌متری با جمله زیر نوشته شده بود: «پیروز باد مبارزه مسلحانه تنها ره‌رهایی خلق تحت ستم ایران»

۳/۱ درصد از دیوار نوشته‌های تهران، مردم را تشویق به مسلح شدن و جنگ مسلحانه می‌کرد. تعداد شعارهای حاوی این موضوع ۳۴، طول مجموع آن ۱۲۲ متر و میانگین هر شعار ۳/۵۸ متر بود.

بزرگترین شعار به رنگ آبی و به طول ۱۳ متر با اسپری بردیواری در خیابان سی‌متری با جمله زیر نوشته شده بود: «پیروز باد مبارزه مسلحانه تنها ره‌رهایی خلق تحت ستم ایران»

بزرگترین شعار به رنگ آبی و به طول ۱۳ متر با اسپری بردیواری در خیابان سی‌متری با جمله زیر نوشته شده بود: «پیروز باد مبارزه مسلحانه تنها ره‌رهایی خلق تحت ستم ایران»

بزرگترین شعار به رنگ آبی و به طول ۱۳ متر با اسپری بردیواری در خیابان سی‌متری با جمله زیر نوشته شده بود: «پیروز باد مبارزه مسلحانه تنها ره‌رهایی خلق تحت ستم ایران»

بزرگترین شعار به رنگ آبی و به طول ۱۳ متر با اسپری بردیواری در خیابان سی‌متری با جمله زیر نوشته شده بود: «پیروز باد مبارزه مسلحانه تنها ره‌رهایی خلق تحت ستم ایران»

بزرگترین شعار به رنگ آبی و به طول ۱۳ متر با اسپری بردیواری در خیابان سی‌متری با جمله زیر نوشته شده بود: «پیروز باد مبارزه مسلحانه تنها ره‌رهایی خلق تحت ستم ایران»

بزرگترین شعار به رنگ آبی و به طول ۱۳ متر با اسپری بردیواری در خیابان سی‌متری با جمله زیر نوشته شده بود: «پیروز باد مبارزه مسلحانه تنها ره‌رهایی خلق تحت ستم ایران»

بزرگترین شعار به رنگ آبی و به طول ۱۳ متر با اسپری بردیواری در خیابان سی‌متری با جمله زیر نوشته شده بود: «پیروز باد مبارزه مسلحانه تنها ره‌رهایی خلق تحت ستم ایران»

بزرگترین شعار به رنگ آبی و به طول ۱۳ متر با اسپری بردیواری در خیابان سی‌متری با جمله زیر نوشته شده بود: «پیروز باد مبارزه مسلحانه تنها ره‌رهایی خلق تحت ستم ایران»

۵۴۹- کسانی که برگ پایان خدمت دارند برای گرفتن اسلحه پادگان فرح آباد
عدد ۱

۵۵۰- امام دستور جهاد نداده
عدد ۱

ج- کودتا

۸ شعار به طول ۱۳/۴ متر و میانگین ۱/۶۷ متر مردم را هشدار می داد که مراقب کودتا باشند. این شعارها ۰/۷ درصد کل دیوار نوشته های ثبت شده را تشکیل می داد. بلندترین شعار به طول ۳ متر به رنگ سبز با مازیک بر دیواری در خیابان ستارخان نوشته شده بود با این عبارت: «تکرار کوتادی ۲۸ مرداد با قدرت ملت مستضعف درهم کوبیده می شود».

کوچکترین شعار به طول ۴۰ سانتی متر به رنگ مشکی با مازیک بر دیواری در خیابان ۱۷ شهریور با جمله «مواظب باشید حادثه ۲۸ مرداد تکرار نشود» نوشته شده بود.

۵۰ درصد از این شعارها به رنگ سیاه و ۳۸ درصد به رنگ آبی بود. ۷۵ درصد از این شعارها با مازیک نوشته شده بود و این نسبت بالاترین نسبت در میان شعارهای ثبت شده در نمونه مورد بررسی است.

از ۸ شعار مذکور، ۵ شعار هشدار درباره احتمال وقوع یک کودتا و ۲ شعار حاوی تهدید کودتاگران بود.

شعارهای مربوط به هشدار به مردم درباره کودتا به شرح زیر است:

۵۵۱- آگاه باشیم واقعه ۲۸ مرداد تکرار نشود
عدد ۲

۵۵۲- دستگاه CIA آمریکا در تدارک یک ۲۸ مرداد دیگر است
عدد ۱

۵۵۳- تکرار کودتای ۲۸ مرداد با قدرت ملت مستضعف درهم کوبیده می شود
عدد ۱

۵۵۴- امکان کودتا می باشد
عدد ۱

۵۵۵- مردم مواظب باشید ۲۸ مرداد تکرار نگیرد
عدد ۱

۵۵۶- در صورت کودتا همه سران نظامی را ترور می کنیم
عدد ۱

۵۵۷- ۲۸ مرداد دیگر تکرار نخواهد شد
عدد ۱

ضمناً شماره ۱۱۱ نیز به کودتا اشاره کرده است.

د- کارگران و اعتصاب

۲/۱ درصد از دیوار نوشته های تهران خطاب به کارگران و مردم درباره اعتصاب بود.

بلندترین شعار به طول ۱۰ متر، به رنگ قرمز، با اسپری در خیابان آرامگاه با جمله زیر نوشته شده بود: «کارگر اعتصاب تو پشتوانه خون شهیدان است» و کوچکترین شعار در همان خیابان به رنگ آبی با مازیک با جمله «ساعت ۹ دیشب ۳۷ نفر از کارگران راه آهن را گرفتند» به طول یک متر

طول مجموع ۲۳ شعار مذکور ۷۶/۵ متر و میانگین آن ۳/۳۳ متر بود. ۴۸ درصد از این

۵۳۰- مردم مسلح شوید
عدد ۵

۵۳۱- تنها ره رهایی جنگ مسلحانه
عدد ۵

۵۳۲- وای به روزی که مسلح شویم
عدد ۳

۵۳۳- تزکیه، تشکل، جنگ مسلحانه
عدد ۲

۵۳۴- انقلاب اسلامی فقط با جنگ
عدد ۳

۵۳۵- جنگ مسلحانه به رهبری امام خمینی
عدد ۱

۵۳۶- مسلسل، مسلسل تنها ره رهایی
عدد ۱

۵۳۷- تشکیلات- تجهیزات جنگ توده های توفان
را بخوانید
عدد ۱

۵۳۸- با چکش کارگر، با داس برزگر به قدرت
مسلسل ایران رها می شود
عدد ۱

۵۳۹- وای اگر خمینی حکم جهاد دهد توپ و
مسلسل نتواند که جواب دهد
عدد ۱

۵۴۰- مسلسل، مسلسل- جواب آمریکایی
عدد ۱

۵۴۱- مبارزه مسلحانه + مبارزه
سیاسی= پیروزی
عدد ۱

۵۴۲- درود بر رزمندگان مسلح خلق ایران
عدد ۱

۵۴۳- مسلمان مسلح شو
عدد ۱

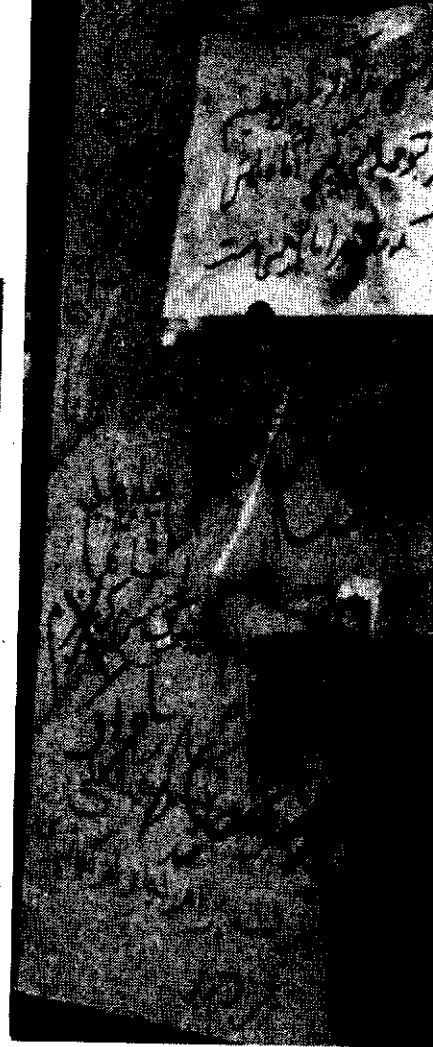
۵۴۴- مردم مسلح شوید، راه فقط همین
است
عدد ۱

۵۴۵- فریاد آزاد مردم رساتر می شود مشت
گره کرده فردا مسلسل می شود
عدد ۱

۵۴۶- با تدارک همه جانبه مبارزه مسلحانه
توطئه های امپریالیسم و ارتجاع را درهم
بکوبیم
عدد ۱

۵۴۷- برقرارباد مبارزه مسلحانه، تنها ره رهایی
خلق تحت ستم ایران
عدد ۱

۵۴۸- نه قانون اساسی نه سازش سیاسی تنها
ره رهایی جنگ مسلحانه
عدد ۱

و کوچکترین شعار به طول نیم متر به رنگ سیاه با اسپری با جمله «وای به روزی که مسلح شویم» در خیابان مجیدیه نوشته شده بود.

۶۴ درصد از شعارهای مربوط به مسلح شدن مردم با اسپری، ۱۸ درصد با قلم مو، ۱۵ درصد با مازیک و ۷ درصد با ذغال و گچ نوشته شده بود. ۴۴ درصد از شعارهای مذکور به رنگ سیاه، ۲۰ درصد قرمز، ۱۸ درصد آبی و بقیه سبز و بنفش بود.

۷۶ درصد از مضمون شعارهای مذکور تشویق مردم به مسلح شدن برای به دست آوردن پیروزی بود. در برخی از این شعارها مانند شعار «مردم مسلح شوید، راه فقط همین است» یا شعارهای با محتوای «تنها ره رهایی جنگ مسلحانه است»، فقط راه را نبرد مسلحانه ذکر می کرد و در برخی از شعارها مانند «مبارزه مسلحانه+ مبارزه سیاسی= پیروزی» فرمولهای تکمیلی دیگری را ارائه می داد.

شعارهای مربوط به مسلح شدن مردم به شرح زیر است:

استدلال آوار در چهره

یمانما ملتما تاریخ فردای ما به تو و خون تو محتاج!

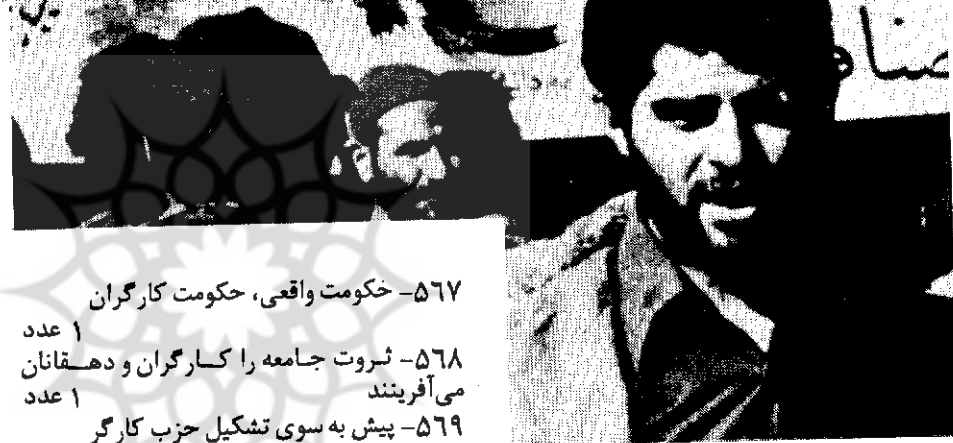
در خیابان شوش با اسپری و به رنگ نارنجی باجمله «خواهر مسلمان، سیاهی پُسادر تو، خاری است در چشم دشمن» و کوچکترین آن به طول یک متر به رنگ سیاه با قلم مو باجمله «حجاب تو خواهر سجاد ضربه‌ای است بر پیکر دیکتاتور» در خیابان شاهرضا نوشته شده است. تقریباً تمام شعارهای مربوط به بانوان دارای مضمون حجاب است. شعارهای مذکور به شرح زیر است:

- ۵۷۹- خواهرم حجاب تو مشت محکمی است بر دهان استعمار ۲ عدد
- ۵۸۰- حجاب تو خواهر مجاهد، ضربه‌ای است به پیکر دیکتاتور ۱ عدد
- ۵۸۱- حجاب زن مسلمان سشت محکمی است بر دهان استعمار ۱ عدد
- ۵۸۲- خواهر مسلمان، سیاهی (چادر تو خاری است در چشم دشمن) ۱ عدد
- ۵۸۳- درود بر تو خواهر مجاهد ۱ عدد

● شعارهای آزادی و پیروزی

۱/۶ درصد از دیوار نوشته‌های نمونه مورد بررسی در تهران، مربوط به آزادی و پیروزی بود. بلندترین شعار به طول ۷ متر به رنگ قرمز با قلم مو و با جمله «به یقین پیروزی از آن ماست» در خیابان سی‌متری نوشته شده بود کوچکترین شعار به طول ۵۰ سانتیمتر به رنگ مشکی و با مازیک با جمله «نهال آزادی را با خون خود آبیاری کن» در میدان فوزیه دیده شد.

طول مجموع ۱۷ شعار مربوط به آزادی و پیروزی ۳۸/۵ متر و میانگین آن ۲/۲۶ متر بود. ۵۳ درصد از این شعارها با اسپری، ۳۵ درصد با قلم مو و ۱۲ درصد بقیه با شابلون و مازیک نوشته شده بود. ۳۵ درصد از آنها به رنگ قرمز، ۳۵ درصد سیاه، ۱۲ درصد سفید و ۱۸ درصد بقیه آبی و قهوه‌ای بود.

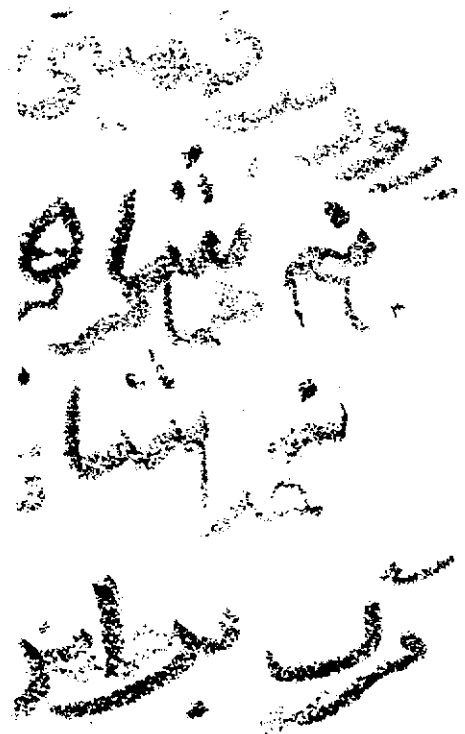
- ۵۶۷- حکومت واقعی، حکومت کارگران ۱ عدد
  - ۵۶۸- ثروت جامعه را کارگران و دهقانان می‌آفرینند ۱ عدد
  - ۵۶۹- پیش به سوی تشکیل حزب کارگر ۱ عدد
  - ۵۷۰- کارگر، دهقان به حزب‌الله بپیوندید ۱ عدد
  - ۵۷۱- ضامن اجرای حق کارگر بزرگ‌تر خلق مسلمان است ۱ عدد
  - ۵۷۲- چاره‌رنجبران وحدت و تشکیلات است ۱ عدد
  - ۵۷۳- کارگر، بزرگ‌تر اسلام حامی تست ۱ عدد
  - ۵۷۴- ۵۷/۱۰/۱، دانشگاه صنعتی اجتماع کارگران اخراجی ۱ عدد
  - ۵۷۵- ساعت ۹ دیشب ۳۷ نفر از کارگران راه‌آهن را گرفتند ۱ عدد
  - ۵۷۶- با ادامه و پیگیری اعتصاب به توان جنبش خود بیفزاییم ۱ عدد
  - ۵۷۷- درود بر اعتصابیون ۱ عدد
  - ۵۷۸- اعتصاب مدرسه انقلاب ۱ عدد
- علاوه بر شعارهای فوق، شعارهای شماره ۳۳۶، ۳۵۹، ۴۲۶ و ۵۳۸ نیز به کارگران اشاره کرده است.

ه- بانوان
نیم درصد از مجموع دیوار نوشته‌های تهران در نمونه مورد بررسی خطاب به بانوان است. مجموع طول ۵ شعار مربوط به بانوان، ۱۳/۵ متر و میانگین آن ۲/۷ متر است. بلندترین شعار

شعارها قرمز، ۲۲ درصد آبی، ۱۳ درصد سیاه و بقیه به رنگهای سبز و نارنجی بود. ۳۰ درصد از شعارهای مذکور دارای مضمون اعتصاب و ۴۳ درصد از شعارها دارای مضمون درود بر کارگران است. ۸۳ درصد از این شعارها با اسپری و ۱۷ درصد با مازیک نوشته شده بود. این شعارها به شرح زیر است:

- ۵۵۸- درود بر کارگران مبارز ۲ عدد
- ۵۵۹- درود بر کارگران اعتصابی ۲ عدد
- ۵۶۰- کارگر اعتصاب تو پشتوانه خون شهیدان است ۱ عدد
- ۵۶۱- درود بر کارگران اعتصابی ستون فقرات انقلاب ۱ عدد
- ۵۶۲- درود بر کارگر صنعت نفت حامی دلیر و سرسخت ما ۱ عدد
- ۵۶۳- درود بر کارکنان صنعت نفت ۱ عدد
- ۵۶۴- افتخار بر کارکنان صنعت نفت ۱ عدد
- ۵۶۵- درود بر کارکنان وطن‌پرست مطبوعات ۱ عدد
- ۵۶۶- درود بر کارگران مسلمان ۱ عدد

بررسی، شعارهای شماره ۱۰۴، ۳۹۹، ۴۱۰، ۵۰۶ و ۵۱۲ نیز به آزادی و پیروزی اشاره کرده است.

شعارهای متفرقه

۶۲ شعار با طول ۱۷۸/۲۵ متر و میانگین ۲/۸۷، دارای مضامین و محتوایی است که نمی‌توان با قاطعیت در هیچ یکی از گروههای موضوعی که تاکنون آورده شد، جای داد. اگر چه برخی از آنها تا حدودی نزدیک به تعدادی از موضوعهای قبلی است که در انتهای هر موضوع شماره شعارها آورده شده است.

از ۶۲ شعار متفرقه، ۱۰ شعار در نقاط مختلف تهران ثبت شد که همه دارای جمله «نگ با رنگ پاک نمی‌شود» بود. این شعارها در هر منطقه وقتی روی دیوارها نوشته می‌شد که مأموران حکومت نظامی یا دیگران که از کم و کیف آن اطلاع دقیقی نداریم شعارهایی را که مردم بر دیوار می‌نوشتند، شبانه با رنگ پاک می‌کردند. در میان این ۱۰ شعار، شعاری به طول ۵ متر در شمیران و شعار دیگری به طول ۱/۵ متر در خیابان شاهرضا به عنوان بلندترین و کوتاهترین شعار ثبت شد. اغلب شعارهای «نگ با رنگ پاک نمی‌شود» با اسپری نوشته شده بود و تعدادی نیز که با شابلون نوشته شده بود در نمونه ثبت است.

در زیر شعارهای متفرقه را می‌خوانید:

- ۵۹۸- نگ با رنگ پاک نمی‌شود ۱۰ عدد
- ۵۹۹- مردم با ایجاد گروههای ۲ و ۵ نفری به همراه آموزش سیاسی آماده رزم گردید ۱ عدد
- ۶۰۰- درود بر صدهزار فراری سیاسی ۱ عدد
- ۶۰۱- مرگ بر نوکر استعمار ۱ عدد
- ۶۰۲- تا آخرین نفر تا آخرین نفس، بشکنیم دیوار این قفس ۱ عدد

بلکه هرگز برت

- ۶۰۳- و این قیام ماست که مزدوران را به زانو درمی‌آورد ۱ عدد
- ۶۰۴- هشدار به نمایندگان اگر رأی کسب دهند ۱ عدد
- ۶۰۵- تظاهرات در روز اربعین ۴/۵ میلیون نفر ۱ عدد
- ۶۰۶- ۱۷ شهریور افتخار ما، ۱۷ شهریور ننگ شاه ۱ عدد
- ۶۰۷- تمام قوانین قبل از انقلاب مردود است ۱ عدد
- ۶۰۸- این است شعار دولت، دزدی، غارت، جنایت ۱ عدد
- ۶۰۹- ملت در مجلسین نماینده ندارند ۱ عدد
- ۶۱۰- این است شعار ملت اسهال گرفته دولت ۱ عدد
- ۶۱۱- ملت نظم را رعایت کنید ۲ عدد

- ۶۱۲- ملت بیدار شوید ۱ عدد
- ۶۱۳- شایعه باعث چند دستگی می‌شود ۱ عدد
- ۶۱۴- سیگار خارجی را تحریم کنید ۱ عدد
- ۶۱۵- مرگ بر قانون شکن ۱ عدد
- ۶۱۶- مرگ بر بربریت ۱ عدد
- ۶۱۷- درود بر خلقهای ستمدیده مبارز ۱ عدد
- ۶۱۸- اجتماعات پراکنده تشکیل دهید و از جمع شدن در یک محل خودداری فرمایید ۱ عدد
- ۶۱۹- ملت ایران دیگر هرگز شکست نخواهد خورد ۱ عدد
- ۶۲۰- درود بر خلق مجاهد ۱ عدد
- ۶۲۱- درود بر خلقهای مبارز ۱ عدد
- ۶۲۲- پیروز باد اتحاد خلقهای مسلمان مسیحی، کلیسی، زرتشتی ۱ عدد
- ۶۲۳- مجاهد شهرستانی خوش آمدی ۳ عدد
- ۶۲۴- با نظم و مقررات کامل بدنیا ثابت کنیم انقلاب مردم ما با شعور سیاسی بوده است ۱ عدد
- ۶۲۵- کمونیست پیروز خواهد شد ۱ عدد
- ۶۲۶- پیش به سوی ایجاد حزب طبقه کارگر ۱ عدد
- ۶۲۷- ما گول حزب توده را نمی‌خوریم ۱ عدد
- ۶۲۸- پیش به سوی تشکیل سندیکای انقلابی ۱ عدد
- ۶۲۹- خویش بیاستد، چه قصه، افسانه امروز در همه نظامهای موجود به سرآمده ۱ عدد
- ۶۳۰- پرواز را به خاطر بسپار، پرندة مردنی است ۱ عدد
- ۶۳۱- بیاموزیم- سازمان دهیم- افشا کنیم ۱ عدد
- ۶۳۲- با نیروی ایمان با طاغوتیان مبارزه می‌کنند ۱ عدد
- ۶۳۳- درود بر مصدق ۲ عدد
- ۶۳۴- از هاری مرد ۱ عدد
- ۶۳۵- امشب انتقام می‌گیریم ۱ عدد
- ۶۳۶- کانال انقلاب، ۱۰ هر روز ساعت ۵ ۱ عدد
- ۶۳۷- رادیو، تلویزیون و مطبوعات باید تربیون آزاد برای همه گروهها، دستها، احزاب و سازمانها باشد نه در انحصار جامعه بخصوصی. خلق ایران آزاد شد ۱ عدد
- ۶۳۸- عکس کامیون با مضمون سازمان برادر کشی ۱ عدد
- ۶۳۹- آیا باز هم باید سکوت اختیار کرد ۱ عدد
- ۶۴۰- از تیراندازی هوایی بی‌هدف خودداری فرمایید ۱ عدد
- ۶۴۱- کلیه اسلحهها را تحویل کمیته دهید ۱ عدد
- ۶۴۲- چهار کلانتری توسط مردم تصرف شد ۱ عدد
- ۶۴۳- رادیو تلویزیون به دست مردم افتاد ۱ عدد
- ۶۴۴- مردم مواظب باشید ایران مثل لبنان نشود ۱ عدد
- ۶۴۵- از بت شکن بت نسازید. ۱ عدد

شعارهای مربوط به پیروزی که ۶۵ درصد از این گروه شعارها را تشکیل می‌داد، در طی گذران روزها محتوایش تغییر می‌کرد. شعارها از «تا پیروزی نهایی نهضت ادامه دارد» یا «ملت مجاهد ایران، با سلاح ایمان بر مزدوران اجنبی پیروز می‌شود» شروع و به شعاری مانند «برادران و خواهران، مجاهدان اسلام اولین پیروزیتان مبارک» ختم می‌شود.

۳۵ درصد بقیه که دارای مضمون آزادی است همه تقریباً پس از ۲۲ بهمن نوشته شده است. شعارهایی مانند «امشب شب آزادی است، جای شهدا خالی است» یا «مسلمان آزاد است، مبارک» از این قبیل شعارهاست.

شعارهای مربوط به آزادی و پیروزی به شرح زیر است:

- ۵۸۴- تا پیروزی نهایی نهضت ادامه دارد ۲ عدد
  - ۵۸۵- پیروز باد ملت ۲ عدد
  - ۵۸۶- پیروزی از آن ملت بپاخاسته است ۱ عدد
  - ۵۸۷- پیروز باد ملت ایران ۱ عدد
  - ۵۸۸- پیروز باد انقلاب ملت مسلمان ایران ۱ عدد
  - ۵۸۹- ملت مجاهد ایران با سلاح ایمان بر مزدوران اجنبی پیروز می‌شود ۱ عدد
  - ۵۹۰- اربعین روز پیروزی ۱ عدد
  - ۵۹۱- به یقین پیروزی از ماست ۱ عدد
  - ۵۹۲- برادران و خواهران، مجاهدان اسلام اولین پیروزیتان مبارک ۱ عدد
  - ۵۹۳- سلام بر آزادی ۱ عدد
  - ۵۹۴- امشب شب آزادی است جای شهدا خالی است ۱ عدد
  - ۵۹۵- نهال آزادی را با خون خود آبیاری کن ۱ عدد
  - ۵۹۶- آزادی، آزادی ۱ عدد
  - ۵۹۷- مسلمان آزاد است، مبارک ۱ عدد
- علاوه بر شعارهای فوق، در بخشهای دیگر این

مهدی محسنیان راد، محقق و مدرس علوم ارتباطات اجتماعی است